Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. ● 21 февраль 1970 йил, шанба ◆ № 43 (14.509) ◆ Баҳоси 2 тийин.

БОҒ-РОҒЛАР — ЎЛКАМИЗ ЗИЙНАТИ

Ўзбекистонга баҳор эрта келди. Боғ-роғлар, узумзорлар барпо этиш, тут кўчатлари ўтқазиш ва шаҳар ҳамда қишлоқларнинг хиёбонлари, кўчалари, йўлларини кўкаламзорлаштириш учун энг қулай шарт-шароитлар вужудга келди.

Республикамизда кўчат ўтқазиш ишлари кенг авж олиб боряпти. Шаҳар ва район марказларининг жамоатчилиги, корхоналар, колхозлар, совхозлар, ташкилот ва муассасаларнинг коллективлари В. И. Ленин туғилган куннинг

КЎЧАТ ЭКИШ ВА ЯНГИ БОҒЛАР БАРПО ЭТИШ ОЙЛИГИ БОШЛАНДИ

100 йиллик юбилейи шарафига эсдалик учун боғ-роғлар, парклар, ўрмон ва хиёбонлар бунёд қилишга киришдилар. Кўчат ўтқазиш умумхалқ иши бўлиб қолиши керак. Бу ишда республиканинг барча аҳолиси, айниқса ёшлар ва мактаб ўқувчилари актив иштирок қилмоқлари зарур. Кўчат тайёрлаш хўжаликлари юқори сифатли кўчат етказиб бермоқдалар. Кўчат етарли бўлмаган жойларда пландан ташқари ўтқазиш учун тол, терак, жийда қаламчаларидан фойдаланиляпти.

Республика меҳнаткашлари юбилей йили баҳорида камида 60 миллионта, шу жумладан, Тошкент области меҳнаткашлари 5.300 мингта, Сирдарё области — 5.600, Фарғона области — 7.600, Андижон области — 5.600, Наманган области — 5.100, Самарқанд области — 7.600, Бухоро области — 6.000, Қашқадарё области — 5.500, Сурхондарё области — 4.400, Хоразм области — 3.400, Қорақалпоғистон АССР — 3.200 минг туп ва Тошкент шаҳри меҳнаткашлари 1.500 минг туп кўчат ўтқазишлари керак.

Баҳорда боғ-роғлар барпо этиш ва кўчат ўтқазиш ойлигини муваффақиятли ўтказиш шаҳар ва қишлоқларимизни тағин ҳам кўркамлаштириш, уларни бир неча ўн миллионлаб янги дарахтлар ва манзарали кўчатлар билан ям-яшил қилишга имкон беради. Бу топшириқнинг ошириб бажарилиши эса республикамиз меҳнаткашлари В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёрлаган муносиб совға бўлади.

Вазифа шундан иборатки, ҳар бир иссиқ-илиқ кундан фойдаланиб, ўсимликлар амалга киргунга қадар кўчат ўтқазиш ишларини қисқа муддатларда тугаллаш керак. Энг муҳим вазифа ўтқазилган кўчатларнинг кўнгилдагидек парвариш қилинишини таъминлашдан, кўчатларнинг яхши кўклашига эришишдан ҳамда уларни зўр эътибор билан муҳофаза қилишдан иборат.

ИРРИГАЦИЯ ҚУРИЛИШЛАРИ

Улуғ доҳиймиз Владимир Ильич Ленин Ўрта Осиёнинг ёрқин келажагини ўйлаб, суғориш ўлкани яшнатади, ўтмишга хотима беради, социализмга ўтишни мустаҳкамлайди, деган эди. Ҳақиқатдан ҳам шундай бўлди Халқимиз Амударё ва Сирдарёни жиловлади, қақраб ётган ерларга сув келтирди, чўлу биёбонларни боғу бўстонларга, пахтазорларга айлантирди. Совет ҳокимияти йилларида Ўзбекистонда кенг кўламда суғориш системаси янгитдан вужудга келтирилди, йирик гидротехника иншоотлари қурилди. Ҳаётбахш сув манбалари суғориладиган ер майдонларини икки баравар кўпайтириш имконини берди. Ҳозир ризқи-рўзимиз, нону, насибамиз бўлган суғориладиган ерлар саҳни 2 миллион 600 минг гектарга етди.

Бир вақтлар Лағон канали қурилишида халқимиз бир ёқадан бош чиқариб, эл юрт баравариға кетмону чўкмор кўтариб сув деб курашга отланган эди. Ана шу қутлуғ анъана, ана шу серфайз ташаббус Катта Фарғона канали қурилишида янги жилвалар кўрсатди. Ирригация қурилишларида бир тану бир жон бўлиб ишлаган халқимизнинг довруғу бутун мамлакатга ёйилди. Ўзбекистон меҳнаткашларининг қадим Фарҳод қоялари яқинидаги мардлиги, Мирзачўлни ўзлаштиришдаги шижоати, Марказий Фарғона ерларини яшнатишдаги омилкорлиги эл-юрт оғзига тушди.

Уттизинчи йилларда ўзбек деҳқонлари ишчи оғаларининг ёрдамига таяниб, каналлар ва сув омборларини қўлда қазиган эдилар, эндиликда гидротехника иншоотларини қураётган азамат кишиларимиз қўлида қудратли техника бор, Аму—Бухоро каналининг биринчи ўзанини мисли кўрилмаган қисқа муддатларда қазиб тугатганимизнинг боиси шунда. Туямўйин гидроузели, Катта Наманган канали, ва Андижон денгизи сингари улкан иншоотларни қуришга бел боғлаётганлигимизнинг боиси ҳам худди ана шундадир. Замонамиз фарҳодларига машинасозлик заводларининг ишчилари мукаммал техника, қурилиш индустрияси корхоналари эса конструкция ва деталлар етказиб бермоқдалар, мутахассисларимиз энг мукаммал гидротехника иншоотлари ва каналларнинг лойиҳасини тузмоқдалар, бутун халқ ирригаторларнинг ишига кўз тикиб, уларга мадад бериб турибди.

Ирригация қурилиши ва мелиорация соҳасида қўлга киритган ютуқларимиз ҳақиқатдан ҳам катта. Зиммамизда турган вазифалар эса бундан ҳам улуғ. Ҳозирги вақтда суғорилиши мумкин бўлган жами ерларнинг 71,6 процентига об-ҳаёт таралмоқда. Экин экилаётган юз минг гектар ер қониб-қонмай сув ичмоқда. Бир миллион юз минг гектар суғориладиган ер эса баъзан чанқаб қолмоқда.

Республикамизнинг ҳамма областларида — Фарғона водийсида, Зарафшон воҳасида, Қарши даштида, Амударё ва Сирдарё этакларида катта ирригация қурилиши бормоқда. Тошкент областида ҳам энергетика, ҳам ирригация аҳамиятига молик бўлган Чорвоқ гидроэлектростанцияси қурилмоқда. Бу сув ва нур манбаи 300 минг гектар ерни қондириб суғоради. Лекин Чорвоқ ГЭСини қуриш суст бораётганлигини айтиб ўтиш лозим. Ажратилган маблағлар йил сайин сарфланмай қолмоқда гидроэнергетика иншоотларини қуриш тресги ихтисослашган пудратчи ташкилотлар билан ҳамкорликда бу йирик сув иншооти қурилишини жадаллаштирмоқ учун ҳамма чораларни кўриши лозим.

Яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Аму — Бухоро машина каналининг иккинчи ўзанини қазиш ҳақида қарор қабул қилдилар. Бу канал қурилиши ҳам умумхалқ ирригация қурилиши деб эълон қилинди. Мазкур канал 70 минг гектар партов ва қўриқ ерларни ўзлаштиришга имкон беради. Канал шарофати билан колхоз ва совхозлар пахта, мева-чева, сабзавот, қовун-тарвуз етиштиришни янада кўпайтирадилар. Партия ва ҳукуматимиз қарорида янги канал қурилишини жадаллаштириш нинг йўл-йўриқлари батафсил чизиб берилган. Партия, совет хўжалик ташкилотларининг вазифаси Аму-Бухоро машина канали иншоотлари қурилишини белгиланган муддатда бошлаб юборишдан иборатдир.

Ирригация қурилишларининг ватани бўлган Фарғона водийсида ҳам Катта Наманган ва Катта Андижон каналлари қазилмоқда, Андижон сув омбори бунёд этилмоқда. Қурувчилар бу йил Катта Андижон каналини қуриб битказиш учун зўр бериб ишламоқдалар. Бу гидротехника иншоотлари қуриб битказилгач шоҳи сўзанадек товланиб турган республикамиз ерларида қўриқ ва партов ерлар яъни чипта ямоқлар бўлмайди. Ана шу яхши ният йўлдоши бўлган қурувчилар ва уларга мададкор бўлган лойиҳачиларнинг ҳамма иши саронжомсаришта бўлиши, ҳар бир иншоот ўз вақтида пишиқ ва мустаҳкам қурилиши керак.

Мелиорация — қишлоқ хўжалигимизни янада юксалтиришнинг қудратли омили, деҳқончилигимизнинг суянган тоғи ва таянчидир. Ирригация қурилишлари билан бир қаторда мелиорация тадбирлари ҳам қурилиш ташкилотларининг диққат марказида бўлмоғи лозим. Чунки мелиорация ҳосилни кўтариш омили, унинг барқарорлиги дастуридир. Аммо Мирзачўлда ва Қарши даштида суғориш тармоқлари қурилиши суст боряпти.

Ирригация қурилишида банд бўлган бинокорлик ташкилотлари ўз зиммаларидаги катта юмушларни муваффақиятли бажармоқлари учун қурилиш ташкилотларини бундан буён ҳам ихтисослаштириш ва кооперативлаштиришни кучайтириш, қурилиш ташкилотларини серунум техника ва ишлаб чиқариш базалари билан таъминлаш, асосий ишлаб чиқариш фондларидан самарали фойдаланиш лозим. Қурилиш ташкилотларимизда оператив планлаштиришни такомиллаштириш ва хўжалик ҳисобини кенг жорий қилиш даркор.

Владимир Ильич Ленин революция тонг отарида — 1918 йилдаёқ Туркистонда суғориш ишларини ташкил этиш тўғрисидаги тарихий декретга қўл қўйган эди. Партия ва ҳукуматимиз улуғ доҳиймиз йўл-йўриқларига амал қилиб бутун мамлакат, хусусан Ўзбекистон халқ хўжалигини ҳам мисли кўрилмаган даражада ривожлантирди. Қишлоқ хўжалигимиз равнақига ирригация иншоотларининг бунёдкорлари ҳам муносиб ҳисса қўшдилар. Улар бундан буён ҳам ирригация қурилиш соҳасидаги катта вазифаларни шараф билан бажарадилар.

ЛЕНИНЧА МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

ЮБИЛЕЙ ЗАФАРЛАРИ КЎПАЯВЕРСИН!

Хоразм области. Янгибозор пахта заводи қурилиб фойдаланишга топширилди. Корхона йилига 35 минг тонна «оқ олтин»ни қайта ишлайди. Областдаги бу саккизинчи пахта корхонаси ишга тушиши билан Хоразмда етиштириладиган «оқ олтин»ни қайта ишлаш учун бошқа областларга ташиб боришдек ортиқча сарф ҳаражатга барҳам берилди. Суратда: Янгибозор пахта заводининг катта прессчиси О. Отамуродов.

К. Отаев фотоси. (ЎзТАГ).

БЕДА ЭКИЛМОҚДА

Тошкент областининг хўжаликлари беда экишга киришди. Тупроққа мавсумда беш марта ўриб олишга ва ҳар гектардан 15 центнер пичан тайёрлашгэ имкон берувчи ҳосилдор нав уруғлари сепилмоқда. Янгийўл районида уруғлик беда кенг қатор усул билан сепилмоқдаки ҳар гектар ердан 5-6 центнер уруғлик етиштиришга имкон беради.

• • •

Сурхон водийсининг колхоз ва совхозларида беда экила бошлади. Бу йил Сурхондарё областида бу қимматли экиннинг жами майдони 22 минг гектардан ошиб кетади.

ЭРТАНГИ КАРТОШКА

Тошкент областининг хўжаликларида эртанги картошка экиш бошланди. Ихтисослаштирилган Калинин райони Эстониядан келтирилган ва гектаридан 30 тоннага қадар картошка берадиган «биринчи тез пишар» картошка навини дастлабки марта экабошлайди.

Бу йил Тошкент областининг сабзавоткорлари 2700 гектар ерга эртанги картошка экадилар. Бу ўтган йилдагига нисбатан 500 гектар кўпдир.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

АЛОҲИДА ЎРНАК КЎРСАТГАН АЛОҚА ХОДИМЛАРИГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН АЛОҚА ХОДИМИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Алоқа органларида узоқ йиллар ва самарали ишлаганлиги, алоқа воситаларини ривожлантириш ва такомиллаштиришда, республика аҳолисига ва халқ хўжалигига хизмат кўрсатиш сифати ва маданиятини оширишда актив қатнашганлиги учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган алоқа ходими» фахрий унвони берилсин:

Абдалов Матёқуб—Хоразм область Урганч шаҳар алоқа узелининг электромеханиги.

Иванов Василий Владимирович—Тошкент область Чирчиқ шаҳар алоқа узели бошлиғининг ўринбосари.

Карабанов Владимир Михайлович — Тошкент электротехника алоқа институтининг проректори.

Кудинов Анатолий Николаевич—Ўзбекистон КП Марказий Комитети транспорт ва алоқа бўлимининг инструктори.

Мирфайзиева Ҳалима Жўраевна—Тошкент Марказий телеграфининг телеграфчилар бригадаси бошлиғи.

Новицкий Борис Иосифович — Сурхондарё область Термиз шаҳар алоқа узелининг старший электромеханиги.

Нуриддинов Жўра — Наманган шаҳар алоқа узелининг почтальони.

Сарайкин Иван Алексеевич — Самарқанд область Каттақўрғон район алоқа узелининг бошлиғи.

Сомов Игнат Борисович — Тошкент шаҳар телефон тармоқлари бошқармаси Ҳамза телефон алоқа узелининг старший инженери.

Тарасов Николай Семенович — СССР Алоқа министрлиги давлат иттифоқ лойиҳа институти Тошкент бўлими лойиҳалар бош инженери.

Тиллаев Равшан — Тошкент область Тўйтепа район алоқа узелининг почтальони.

Тиловмуродов Айтбой — Қорақалпоғистон АССР Кегайли район алоқа узелининг почтальони.

Туниева Евгения Амбарцумовна — Бухоро область Когон район алоқа узелининг бошлиғи.

Файзиев Фаёз Исаевич — Андижон область ишлаб чиқариш-техника алоқа бошқармасининг бошлиғи.

Ҳатамқулов Яхшибой — Сирдарё область Гулистон районидаги Крестьянск алоқа узелининг почтальони.

Шаропов Козоқ — Қашқадарё область Қарши шаҳар алоқа узелининг инженери.

Шукуров Мавлон — Тошкент почтамтининг почтальони.

Йўлдошев Маҳмуджон — Фарғона область Қўқон эксплуатация-техника алоқа узелининг монтёри.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1970 йил 20 февраль.
Тошкент шаҳри.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида

Алоқа органларида кўп йиллар ва самарали ишлаганлиги, алоқа корхоналари тармоқларини ривожлантиришда ҳамда республика аҳолисига ва халқ хўжалигига хизмат кўрсатишни яхшилашда актив қатнашганлиги учун алоҳида ўрнак кўрсатган алоқа ходимларининг катта группаси Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий Ёрлиғи билан мукофотланди.

ЛЕКТОРЛАР СЕМИНАРИ

Партия, комсомол комитетлари ва «Билим» жамиятининг халқаро мавзуда лекция ўқувчи лекторларининг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети чақирган республика семинари Тошкентда тўрт кун давом этди. Семинарда салкам олти юз киши қатнашди. У КПСС Марказий Комитетининг В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига аталган Тезисларини пропаганда қилишга, совет халқининг Улуғ Ватан урушидаги тарихий ғалабасининг 25 йиллигига ва СССР ташқи сиёсати масалаларига бағишланди. Семинар қатнашчилари учун «Ленин ва Ўрта Осиё халқлари» мавзуида, Ленининнинг социалистик Ватанни ҳимоя қилиш тўғрисидаги таълимоти ва ҳозирги замон шароитида ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш вазифалари, Улуғ Ватан уруши тарихининг актуал проблемалари тўғрисида ва бошқа мавзуларда лекциялар ўқилди, докладлар қилинди. КПСС Марказий Комитетининг лектори А. В. Вахромеев ҳозирги халқаро аҳволнинг айрим масалалари тўғрисида гапириб берди. Семинарда республиканинг партия ва совет ходимлари, таниқли олимлар ва саркардалар сўзга чиқдилар.

Семинар қатнашчилари лекция пропагандаси тажрибасини ўртоқлашдилар.

Семинарда КПСС Марказий Комитетининг «Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига Тезислари ва идеология ишининг вазифалари» тўғрисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов доклад қилди.

(ЎзТАГ).

САЙЛОВЧИЛАР БИЛАН УЧРАШУВЛАР

Ўзбекистон сайлов округларида бўлиб ўтаётган йиғилишларда СССР Олий Совети ва Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлари меҳнаткашлар билан учрашмоқдалар.

Тошкент Ленин сайлов округидан СССР Олий Совети депутати — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов билан республика «Билим» уйида бўлиб ўтган учрашувга бир мингдан ортиқ киши келди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова, республика Министрлар Совети Раиси Р. Қурбонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари И. Г. Анисимкин, Н. М. Матчонов ва Р. Н. Нишонов, Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. Расулов ҳамда СССР Олий Совети ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг бошқа депутатлари ўз сайловчилари билан учрашдилар.

Депутатлар ўз нутқларида Ўзбекистон ва бошқа қардош республикаларнинг меҳнаткашлари партия XXIII съездининг ҳамда КПСС Марказий Комитетининг кейинги пленумлари қарорларини изчиллик билан амалга ошира бориб, коммунистик қурилишда янгидан-янги муваффақиятларга эришаётганликлари ҳақида, В. И. Ленин туғилган куннинг яқинлашиб келаётган 100 йиллигини муносиб равишда кутиб олишга тайёрланаётганликлари тўғрисида гапирдилар.

Йиғилишларнинг иштирокчилари халқ вакилларига хўжалик ва маданий қурилиш суръатларини жадаллаштириш учун, халқ моддий фаровонлиги даражасини янада ошириш учун мавжуд резервлар ва имкониятлардан тўлароқ фойдаланишни назарда тутган янги наказлар бердилар. (ЎзТАГ).

ҒАЛЛАКОРЛАР ШИЖОАТИ

ЗОМИН, (Телефон орқали олинди). Район ғаллакорлари ғалла майдонларини кенгайтириш, ҳосилдорликни ошириш йўли билан кўп ва арзон дон етиштиришда йилдан-йилга катта ғалабаларни қўлга киритмоқдалар. Улар бултур кузда 90 минг гектар майдонга дон сепган эдилар. Об-ҳаво қулай келиши, ёғингарчилик меъёрида бўлгани туфайли уруғ бир текисда униб чиқди ва кўк майсалар ер бетини қоплаб қолди. Ғаллакорлар баракали хирмон кўтариш учун агротехниканинг барча тадбирларини изчиллик билан амалга оширмоқдалар. Кузги галлазорлар бегона ўтлардан тозаланди, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши дорилар сепилди. Анчагина майдонлардаги кўк майсалар барги орқали озиқлантирилди ва бу тадбир қизғин давом эттирилмоқда.

Район бўйича салкам 10 минг гектар майдонга баҳорги ғалла экиш планлаштирилган эди. Механизаторлар шу кунларда айниқса зўр маҳорат кўрсатиб ишлаб, баҳорги экишни қизғин давом эттирмоқдалар. Шу кунгача 3500 гектар ерга баҳорги буғдой экилди. 1-«Зомин» совхозининг коллективи баҳорги ғалладан юқори ҳосил етиштиришда бой тажриба тўплади. Улар бу йил ҳам кенг ғалла майдонларида баҳорги буғдой ва арпадан юқори ҳосил олиш учун курашмоқдалар. Совхоз 1700 гектар майдонга баҳорги ғалла экиш топшириғини яқин кунларда бажаради. Шунингдек, салкам уч ярим минг гектар майдонда баҳорги ғалла ўстиришга аҳд қилган 2-«Зомин» совхозида ҳам ерга барака уруғи қадаш тезкорлик билан олиб борилмоқда.

«Қизил чорвадор» совхозининг ерлари баҳорда сепилган уруғни жуда ёқтиради ва юқори ҳосил беради. Кўп йиллик деҳқончилик тажрибаси бу жойда баҳорда экилган арпа ва буғдойдан худди кузги экинлар қатори ҳосил олиш мумкинлигини кўрсатди. «Қизил чорвадор»лик ғаллакорлар шуни ҳисобга олиб, 1270 гектар майдонга баҳорги буғдой экишга аҳд қилдилар. Шу кунларда совхоз далаларида ўнлаб тракторлар ишлаб кунлик графикни ошириб бажараётир. Районнинг «Ударник», «Ховос» каби хўжаликларида ҳам баҳорги дон сепиш жадал суръатлар билан олиб борилмоқда.

Партия ва совет ташкилотлари баҳорги ғалла экишни ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказишга қаратилган тадбирларни амалга ошираётир. Ҳар бир тракторга кунлик норма белгиланган. унинг ижроси текшириб бориляпти. Механизаторлар орасида социалистик мусобақа ташкил қилинган. Нормани ошириб бажарган кишилар рағбатлантириляпти, уларнинг иш методи оммалаштириляпти. Натижада тракторчиларнинг иш унуми кун сайин ортиб бораётир. 1. ва 2-«Зомин» совхозларида бир тракторнинг кунлик иш унуми 15 гектарни ташкил этса, «Ударник» ва «Ховос» совхозларида 18-20 гектар бўлаётир. Мутахассислар ернинг нами, уруғликнинг сарфланиши, уруғнинг тупроқ қатламига жойлаштирилиши устидан назорат олиб бораётирлар.

— Бу йил районимиз бўйича салкам 10 минг гектар майдонга баҳорги ғалла экишимиз керак, — дейди район ижроия комитетининг раиси Б. Раҳматуллаев. — бунинг учун ҳамма шарт-шароит ва имкониятга эгамиз. Техника воситалари етарли, сараланган уруғликка эгамиз. Механизаторларимиз юқори малакали бўлиб, ўз олдига қўйилган вазифаларни бажаришга қодирдир. Биз бутун куч ва техника воситаларни ишга солиб, баҳорги ғалла экиш планини муддатидан илгари ошириб бажарамиз. Бу билан мўл ғалла хирмони кўтаришга мустаҳкам замин яратамиз.

Коммунист ўз партия ташкилоти ҳақида

МАСЪУЛИЯТ

Н. ИСОҚУЛОВ,
Сирдарё область, Гулистон районидаги «Красный Восток» колхозининг бригада бошлиғи.

Давлат ва партия интизоми мустаҳкам йўлга қўйилган жойда меҳнат натижалари самарали бўлади, ютуқларимиз ҳам кўпаяверади. Мен бу мақолада коллективимиздаги ҳар бир киши умумий иш, жамият олдидаги юксак бурчини бажаришда масъулият ҳис этиши, жонкуярлик кўрсатиши ҳақида бир коммунист сифатида ўз мулоҳазаларимни ўртага ташламоқчиман.

Аввало ўзим ҳақимда бир-икки оғиз айтай. Асли ғаллаоролликман. Мирзачўлга бундан йигирма йил олдин кўчиб келганмиз. Шу-шу бир колхозда қўним ишлаяпман. Аввал оддий колхозчи эдим. Кейин бригадирликка кўтаришди. Ўн тўққиз йилдирки, бригада бошлиғиман. Бригадамиз фақат бир йилгина, яъни 1968 йилда пахта тайёрлаш давлат планини бажаролмади, 96 процентда қолиб кетдик. Аввало айб ўзимизда. Меҳнатни тўғри уюштиролмадик, ҳосил тўплаш учун етарли ишламадик. Ўтган йили бундан тегишли хулоса чиқариб олдик.

Бундан етти йил аввал партия сафига кирган эдим. Шундан бери коммунист деган номга яраша ишлаш, ҳаммавақт, ҳамма нарсада ўрнак кўрсатиш, коммунистик жамият қурилишнинг актив иштирокчиси бўлиш орзуси билан яшаб келяпман. Бу орзум менга ҳаммавақт қанот бўлиб, улуғ ишларга даъват этади, ўзим ва бошқалар ҳақида ўйлашга, ҳодисаларга бефарқ қарамасликка ундайди.

Коммунист ўзи ишлаётган ташкилот ёки хўжалик учун жавобгар кишидир. У қайси вазифани бажараётганидан, оддий колхозчими ёки раҳбарми — бундан қатъи назар, хўжалик тақдири ҳақидаги масъулият унинг зиммасида туради. Буни ҳар бир партия аъзоси чуқур ҳис этиши, ҳечқачон унутмаслиги керак.

Илгарилари мўл пахта ҳосили етиштиришда шуҳрати таралган колхозимиз кейинги уч-тўрт йил ичида планни бажаролмаяпти. Бунинг сабаби тўғрисида кўп бош қотирдим. Ўзимизнинг бригадада қилинаётган ишларни бошқа бригадаларники билан таққослайман, колхоз раҳбарлари, правление ва партия ташкилотининг фаолияти ҳақида ўзимча фикр юритаман.

Тўғри, кейинги икки-уч йил давомида табиий офатлар кўп бўлди. Омилкор, кўзи деҳқончиликда пишган пахтакорлар ҳар қандай қийинчиликларни енгиб ўтиб, кўзлаган мақсадларига эришадилар. Буни бизнинг колхоз мисолида ҳам кўрса бўлади. Коммунист Нажмиддин Эркабоев раҳбарлик қилаётган бригада азаматлари пахтачиликнинг равнақи учун жон куйдириб ишлайдилар. Бу бригадада ҳамма бир тану бир жон, бир ёқадан бош чиқариб ҳалол меҳнат қилишади.

Бундай бригадалар бизда анчагина. Шу билан бирга ишлаб чиқариш тақдири ҳақида чуқур масъулият ҳис қилмайдиган бригадалар ҳам йўқ эмас. Айримларида меҳнат интизоми бўшашиб кетган.

Улуғ доҳиймиз В. И. Ленин хўжалик ишлари умумхалқ ишидир, деб таълим берган эди. Колхоз ва совхозларнинг партия ташкилотлари биринчи навбатда хўжалик ишларини яхшилашга даъват этилган. КПСС Устави ҳам ҳарбир коммунистдан, ҳар бир бошланғич партия ташкилотидан ана шуни талаб қилади.

Лекин бизнинг колхоз бошланғич партия ташкилоти кейинги пайтда коммунистларнинг авангардлик ролини ошириш, колхозчиларни ишлаб чиқариш топшириқларини тўла тўкис бажаришга сафарбар этишдаги вазифасини яхши бажаряпти, деб бўлмайди.

Бизнинг ташкилотда 54 коммунист бор. Бу жуда катта куч. Бу куч жой-жойига қўйилганми, коммунистларни коллектив иши учун масъулият сезиш руҳида тарбиялай олдикми?

Мана шу саволларга жавоб қидирганимизда, партия ташкилотимиз фаолиятида бир қатор камчиликлар борлигини кўрамиз. **Бизда партия йиғилишларига пухта тайёргарлик кўрилмайди. Шунинг учун у қизғин ўтмайди. Йиғилишларда кун тартибига қўйиладиган масалалар ва қилинадиган докладлар кўпчиликка манзур бўлмайди. Натижада йиғилишларимиз у қадар ишчанлик вазиятида ўтмайди.**

Партия ташкилотимизнинг секретари Тожибой Анорқулов партия ишида ҳали кам тажрибали. Биз уни секретарь қилиб сайлаганимизда, меҳнатсеварлигини, ҳаракатчанлик фазилатларини ҳисобга олган эдик. Ўз устида қунт билан ишлайди, деб ўйлагандик. Лекин биз ўйлаганча бўлиб чиқмади. У ҳамон тажрибасизлик қиляпти. **Менимча, район партия комитетлари ана шундай ёш секретарлар билан алоҳида иш олиб боришлари, вақти-вақти билан амалий ёрдам кўрсатишлари, партиявий-ташкилий ишларни билиб олишда кўмаклашишлари керак. Афсуски, шундай бўлмаяпти. Район партия комитетининг ходимлари колхозимизда тез-тез бўлиб туришади. Лекин улар келишганда кўпроқ хўжалик ишлари билан қизиқишади-ю, партия ташкилотининг фаолияти билан чуқур танишмайдилар.**

Кези келганда партиявий раҳбарлик ҳақида ҳам озгина тўхтамоқчиман. Кейинги пайтларда раҳбарлар сафи ўқимишли, билимли, ғоявий бақувват кишилар ҳисобига тобора кенгаймоқда. Кичик лавозимларда ҳам олий маълумотли кишилар туришибди. Лекин баъзида шундай раҳбарлар ҳам учрайдики, улар вазифалари нуқтаи назаридан қараб ўзларини ҳамма нарсанинг билимдони қилиб кўрсатадилар. Билар-билмас ҳамма нарсага аралашаверадилар, деҳқончиликдаги умумий қоиданинг ҳамма жойда жорий қилинишини талаб этадилар. «Йўқ, бундоқ эмас» дегудек бўлсангиз, сиздан қаттиқ хафа бўлишади, «маҳмадона» деб айблашади.

Бизнинг бригада ери ўзимизга аён. Бошқалар ғўзани 4-5 марта суғорганда, биз 2-3 дан орттирмаймиз. Акс ҳолда ниҳол ғовлаб, ҳосил нишоналарини йўқотади. Умуман, колхозимиз ерлари ўзига хос хусусиятга эга. Алмашлаб экишни жорий этиш учун бизда етарли майдон бўлмагани туфайли бир ерда сурункасига пахта экиб келяпмиз. Бизнинг шароитда қишда ерга дам бериш, вақтлироқ шудгор қилиш катта аҳамиятга эга. Ер кўпчиб, пишиб етилмаса мақсаддаги ҳосилни ололмаймиз.

Раҳбардан ҳар бир хўжаликдаги ўзига хос томонларини ҳисобга олиш талаб қилинади. Бунинг учун у фанимиз ютуқларига мурожаат қилиш ва илғорлар тажрибасини билиш билан бирга хўжаликларда ишлаётган деҳқонлар билан маслаҳатлашиш, уларнинг фикр-мулоҳазаларига қараб иш тутиши керак. Зотан, унинг зиммасидаги масъулият шуни тақозо қилади.

Биз кейинги пайтларда ишловчиларга айниқса, механизатор кадрларга, кўпроқ муҳтожлик сезяпмиз. Ҳозир пахтачиликни техникасиз тасаввур қилаолмайди, киши. Шу жиҳатдан ҳам ҳар бир партия ташкилоти механизатор кадрлар етиштириш ва уларни тарбиялашга алоҳида ғамхўрлик қилиши керак.

Ўрта мактабни битириб ўқишга кираолмаган ёшларни колхоз ишига жалб этиш ҳақида ҳаммамиз ўйлашимиз зарур. Баъзида эса иш жойининг тайини йўқ, кўча-кўйда санқиб юрадиган, бошқалар ҳаловатини бузадиган ёшлар ҳам учраб туради. Бундай кўнгилсиз ҳодисаларга бефарқ қараб бўлмайди.

Коммунист — энг аввало тарбиячидир. У ўзининг ибратли иши, хулқи билан бошқаларни тарбиялайди. Бундай масъулиятни унутган ҳар бир партия аъзоси эътибордан четда қолади. Масалан, колхознинг собиқ бош агрономи коммунист Б. Муждабоев кейинги вақтда озми-кўпми ичкиликка берилди. Партия ташкилоти бундайлар билан муроса қилмаслиги, уларнинг тўғри йўлга чиқиб олишларига ёрдам бериши керак. Ўзига нисбатан талабчанлик — партия аъзосининг ажойиб фазилатидир. Шундагина у масъулиятни чуқур ҳис қиладиган бўлади. Шундагина, биз партиявий интизомни тўғри йўлга қўяламиз.

ХИВАДАГИ гилам фабрикасининг илғор ишчиси Бибижон Пирова шогирдпарвар. У ўзининг узоқ йиллик меҳнат фаолиятида кўплаб шогирд тайёрлаган. Бибижон Пирова доҳий юбилейи олди меҳнат вахтасида ишлашда ҳам кўпчиликка намуна кўрсатмоқда.

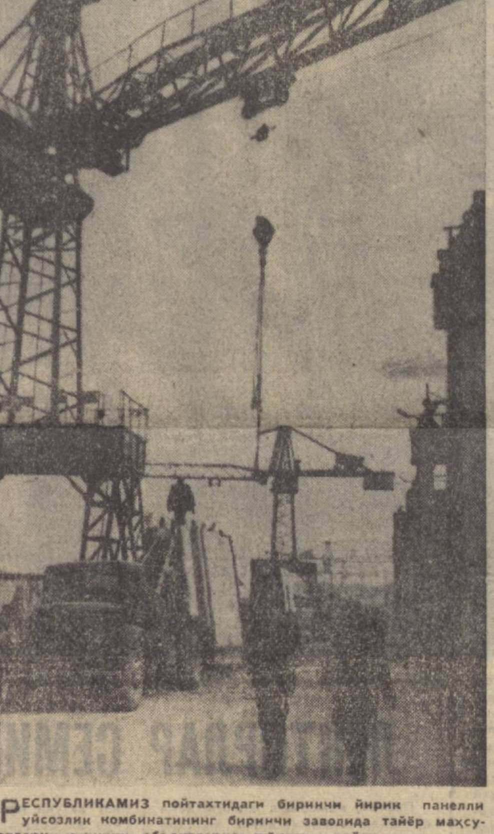

РЕСПУБЛИКАМИЗ пойтахтидаги биринчи йирик панелли уйсозлик комбинатининг биринчи заводида тайёр маҳсулотларни қурилиш объектларига жўнатиш пайти.

А. Тўраев фотолари.

ЯНГИ ПАРДОЗБОП МАТЕРИАЛ

Серқуёш ўлкамизнинг қадимий шаҳарлари Самарқанд, Хива ва Бухоро ўзининг тарихий ноёб архитектура ёдгорликлари билан жаҳон аҳлини ҳайратга солиб келмоқда. Бу юксак маданият обидалари жаҳон архитектурасининг энг ажойиб намуналари қаторидан муносиб ўрин олади. Ранг-баранг нақшлардаги жозибадорлик, композицион яхлитлик ҳамда тугаллик, санъатдаги абадий баркамоллик — халқ меъморларининг юксак маҳоратида, улар ишлатган кўркам кошинкорлик материалларда ўз аксини топган.

Ҳозирги шаҳар ва қишлоқларда қурилаётган уй-жой, маданий-маиший, саноат ҳамда бошқа биноларнинг ташқи қиёфа жиҳатдан баъзан замон талабига жавоб бермаётганлиги, улар бир-бирига жуда ўхшаб қолаётганлиги ҳамда миллий архитектурамиз бой тажрибаларидан кам фойдаланилаётганига сабаб — асосан бу ишда асқотадиган кошинкорлик материалларининг камёб ва етишмаётганидир.

Кейинги йилларда Бутуниттифоқ қурилиш материаллари ва конструкциялари илмий-тадқиқот институтида янги, прогрессив минерал хом ашёлардан бири — Ўрта Осиёнинг табиий волластонити асосида керамика-кошинкорлик материаллари олиш бўйича тадқиқотлар олиб борилди.

Совет Иттифоқида волластонитнинг асосий конлари Ўрта Осиёда топилди. Бу ерда геологлар волластонитнинг элликдан ортиқ конларини очишди. Юқорида айтиб ўтилган институт лабораторияларида, тажриба заводида ҳамда Ўзбекистон ва Тожикистон заводларида олиб борилган текширишлар Олтинтопган (Олмалиқ) ва Тошқазғон (Бухоро области) табиий волластонитлари асосида қурилиш ишларига жуда ҳам зарур бўлган хилма-хил кошинкорлик плиткаларини ва ғовакли блокларни янги технология бўйича ишлаб чиқариш мумкин эканлигини кўрсатди.

Агар, лёссга 5-8 процент волластонит қўшилса, унинг асосида олинаётган ғиштнинг мустаҳкамлиги анча ошади.

Олмалиқ — Оҳангарон саноат районида жойлашган волластонит конлари асосан Олтинтопган, Нокпой, Жонгалиқ, Консой, Қуруқсой ва бошқа ерларда ташкил топган. Бу — Оҳангарон керамика комбинати, Олмалиқ, Бекобод, Тошкент ғишт заводлари учун йирик хом ашё базаси бўлиб хизмат қилиши мумкин. Ҳозирнинг ўзида ҳам ана шу корхоналарда унча кўп ҳаражат сарфламасдан кошинкорлик материаллари олиш мумкин. Бу, йирик панеллардан қурилаётган уйларнинг ташқи қиёфасини хилма-хил қилишга, яъни, шаҳарларимизнинг чиройли бўлишини таъминлашга имкон берар эди.

Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда волластонит асосида олинадиган сифатли ва мустаҳкам кошинкорлик материалларни биргина Тошкент қурилишларида ишлатилишидан камида бир миллион сўм иқтисодий фойда кўриш мумкин экан.

Шуни айтиш кераки, ғовакли керамикадан қурилган бинолар ер силкинишларига оддий ғиштин биноларга нисбатан, кўпроқ бардош бера олади.

Маълумки, яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Министрлар Совети қишлоқ қурилишини ривожлантириш юзасидан махсус қарор қабул қилди. Бу қарор қурувчилар олдига беш йил ичида қишлоқ меҳнаткашлари учун 17 миллион квадрат метр уй-жой бинолари қуриб беришдек шарафли вазифани қўйди. Республикамиздаги волластонит конлари асосида кошинкорлик материаллари ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш ҳам ана шу вазифани муваффақиятли бажаришга хизмат қилган бўлур эди.

Ўрта Осиё республикаларида волластонит саноатини вужудга келтириш ишини тезлатиш учун сараланмаган юқори сифатли табиий волластонитларни ишлатиш бўйича олиб борилган илмий-тадқиқот ишларнинг натижаларини тезроқ ишлаб чиқаришга жорий қилиш лозим. Бунинг учун аввало мавжуд конлардан волластонит қазиб олишни ва хом ашёни корхоналарга марказлаштирилган тартибда жўнатишни ташкил қилиш керак. Бу, ишлаб чиқаришни илмий ташкил қилиш нуқтаи назаридан ҳам, иқтисодий жиҳатдан ҳам мақбул бўлар эди. Шу билан бирга табиий волластонитларни ҳамда уларнинг концентратларини кенг ўрганиш асосида саноат материаллари ишлаб чиқариш технологиясини вужудга келтириш бўйича илмий-тадқиқот ишларини кучайтириш лозим.

Ўрта Осиё волластонит конларини ўзлаштириш ва саноатда ишлатишдан манфаатдор бўлган министрликлар (биринчи навбатда Қурилиш материаллари саноати министрлиги) бу ишга катта аҳамият бериши керак. Шуни ҳам айтиш кераки, Ўрта Осиё волластонит конларини турли саноат ва қурилиш соҳаларида қўллаш учун ўзлаштирилиши фақат маҳаллий аҳамиятга эга бўлмай, балки, Бутуниттифоқ аҳамиятига ҳам эгадир.

З. НУРУЛЛАЕВ,
Тошкент қурилиш материаллари илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш институтининг катта илмий ходими.

ҲИСОБЛАШ ФАБРИКАЛАРИ

Вобкентда катта машина-ҳисоб станцияси ишлай бошлади. Станция ғоят унумдор ҳисоб машиналари билан ускуналанган. Станцияда хизмат қилмоқ учун колхоз ва совхоз бухгалтерлари ҳамда ҳисобчиларидан кадрлар тайёрланди. Станция хўжаликлар билан тузилган шартномаларга биноан улар учун кўпдан-кўп ҳисоб-китоб ишларини бажаради.

Ўзбекистоннинг қишлоқ районларида 28 та шундай «ҳисоблаш фабрикалари» ишлаб турибди. Улар 125 колхоз ва совхозга, «Узсельхозтехника»нинг 27 район бирлашмаси ва бўлимларига хизмат қилмоқда. Бу йил республиканинг яна 30 хўжалигида машина-ҳисоб станциялари очилади. (ЎзТАГ).

РЕСПУБЛИКА КАСАБА СОЮЗЛАРИ СОВЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

19 февралда Тошкентда Ўзбекистон касаба союзлари Советининг пленуми бўлиб ўтди. Ўзбекистон ССР касаба союзлари Советининг Раиси М. А. Зоидов республика касаба союзларининг КПСС Марказий Комитети 1969 йил декабрь пленуми, СССР Олий Совети VII сессияси ва ВЦСПСнинг VIII пленуми қарорларидан келиб чиқувчи вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилинди. Бу қарорда меҳнаткашларни 1970 йилги юбилей йилидаги халқ хўжалик планини муваффақиятли бажариш учун курашга янада сафарбар этиш юзасидан республика касаба союз ташкилотларининг вазифалари белгилаб берилди. Ўзбекистон касаба союзларининг хом ашёни, материаллар, ёнилғи ва электр энергияни тежаш учун курашда қатнашиши хусусидаги тадбирлари маъқуллланди.

Пленум Ўзбекистон ССР давлат социал страхованиесининг 1970 йилги бюджетини тасдиқлади. Бюджет даромад ва буромадларга кўра қарийб 200 миллион сўмни ташкил этади. Бу ўтган йилдагига қараганда 6 миллион сўм кўпдир. Ана шу маблағлар ишчи ва хизматчиларга тўланадиган турли хил нафақаларга, шунингдек ишлаётган пенсионерларга бериладиган пенсия учун сарф қилинади. Меҳнаткашлар ва болаларнинг санаторий-курортларда даволаниши, дам олиши учун қарийб 15 миллион сўм ажратилган.

Ўзбекистон касаба союзларининг 1970 йилги бюджети ҳам тасдиқланди. (ЎзТАГ).

ҚОРАКЎЛЧИЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ ЙИҒИНИ

САМАРҚАНД, 19 февраль. (ЎзТАГ). Ўзбекистон, Туркманистон ва Қозоғистонда қоракўл қўйлар подаси анча кўпайди. Қўйчилар олдида қоракўл мўйна етиштириш ҳажмини, шунингдек мўйна сифатини анча ошириш вазифаси турибди. Яқинда Самарқандда ўз ишини тамомлаган Бутуниттифоқ қоракўлчилар кенгаши ана шу проблемаларни ҳал қилмоқ учун амалий йўлларни излаб топишга бағишланган эди. Кенгаш қатнашчилари — ихтисослаштирилган катта-катта хўжаликларнинг раҳбарлари, барча республикаларда қоракўл қўй кўпайтириш билан банд бўлган мутахассислар ва олимлар сўнгги 10 йил мобайнида мамлакатимизда чорвачиликнинг ана шу соҳаси ривожланишига якун чиқардилар, Бутуниттифоқ қоракўлчилик илмий тадқиқот институтининг янги ишлари билан, Ўзбекистон, Туркманистон ва Қозоғистондаги илғор хўжаликларнинг тажрибаси билан танишдилар. Мамлакатнинг ҳамма хўжаликларида наслчилик ишини такомиллаштириш ҳамда ички ва халқаро бозор талабларини назарда тутган ҳолда қоракўл мўйна сифатини яхшилаш каби актуал масалалар юзасидан айниқса кенг фикрлашиб олинди.

Ленинниң илмий мероси—билимларимиз асоси

ТАБИИЁТ ОЛАМИДА ДОҲИЙ ҒОЯЛАРИ

В. И. Ленин марксистик фанни қурол қилиб олган ва инсониятни дадил олға бошлаган партияга раҳбарлик қилди, у коммунизм орзусини амалий мақсад деб эълон қилган биринчи социалистик давлатни бошқарди. Унинг тийран ақли ҳамма нарсага етган эди. Ўзи яшаган даврда ижтимоий ҳаёт проблемаларини ҳам, табиийётнинг муаммо масалаларини ҳам узил-кесил ҳал қилиб, келгуси даврлар учун аниқ ва тўғри йўлланма бериш Ленин зиммасига тушди.

Қадим замонлардан бери физикада ҳам, фалсафада ҳам бир ғоя ҳукм суриб келар эди. Бу ғоя шундан иборат: оламда ҳамма нарса маълум бир нарсадан тузилган. Масалан, иморат —ёғочлардан, лойдан, гуваладан, ғиштдан қурилади. Олам, юлдузлар, уйлар, тошлар ва ҳамма нарсалар ҳам мана шундай «гувалача»лардан, «ғиштча»лардан, яъни энг кичик жисм бўлмиш атомлардан ташкил топган деб ўйланиб келинган эди. XIX аср охирларида Ж. Томсон электронни кашф этди. Шу вақтгача энг кичик, энг охирги, бундан кейин бўлинмайдиган асос жисм энди парчаланиб кетди...

Энди нима бўлди? Материя асосини атом ташкил этади деб юрган казо-казо олимлар атомнинг бўлак-бўлак бўлиб кетиши материянинг йўқолишидир, деб тушунишди. Идеалистлар шундай хулосага келди. Материалистларнинг ҳам ҳаммаси тўғри тушуна олмади. Диалектикасиз фикрлаган материалистларнинг ўйлашларича, эндиги кашфиётнинг моҳияти шундан иборатки, авваллари олимлар охирги зарра деб атомни ўйлаганлар, уларнинг хатоси электронни билмаганликларидандир. Лекин бу кифоя эмас эди. Атомнинг парчаланиши энди оламнинг асосида электрон ётади, олам ўзгармас, бўлинмас зарра бўлмиш электрондан ташкил топган, деган ноаниқ натижага келдилар. Бунинг устига асримиз бўсағаси ва бошларида Беккерель, Пьер ва Мария Кюрилар ҳам Резерфорд илмий тадқиқотлари натижасида радиоактивлик ҳодисасининг кашф этилиши олимларни янада саросимага солди, чунки бу кашфиёт энергия сақланиш қонунининг ўша вақтдаги тушунчасига сингмас эди. Ҳодисаларнинг моддийлигини ва энергиянинг сақланиш қонунини эътироф этиб келган классик физика ўрнига энди фақат тажриба учун символ ва тенгламаларни тан оладиган янги оқим пайдо бўла бошлади.

Масалан, машҳур математик ва физик А. Пуанкаре: «Материя деб массани тушунар эдик. Энди тўсатдан масса йўқолди. Демак, материя ҳам йўқолди», деб ёзган эди.

Физикадаги янги революцияни нотўғри тушуниш натижасида эски физика қўлга киритган ютуқлар қийматини инкор этувчи кризис ҳам пайдо бўлди. Шу пайтларда физикадаги янги революциянинг том маъносини очиб бериш зарур бўлиб қолди. Илму-фан ва ижтимоий практика вужудга келган кризисдан қутулиш йўлларини кўрсатиб беришни талаб қилди. Бу замонанинг энг муҳим проблемаларидан бири эди. Уни ҳал қила оладиган забардаст ва доно мутафаккир керак бўлиб қолди. Ленин ана шундай буюк мутафаккир бўлиб чиқди.

В. И. Ленин табиатшунос бўлган эмас, албатта. Лекин у диалектиканинг моҳир устаси эди. У ўз вазифасини қуйидагича баён этади. «Аниқ ва равшанки, энг янги физиклар мактабларидан бирининг фалсафий идеализмни тирилтириш билан алоқадорлиги масаласини текширар эканмиз, биз асло физиканинг махсус таълимотлари ҳақида сўзлаш фикрида эмасмиз. Бизни фақат баъзи муайян қоидалардан ва ҳаммага маълум бўлган кашфиётлардан чиқариладиган гносеологик хулосалар қизиқтиради. Бу гносеологик хулосалар ўз-ўзидан шу қадар очиқ ва равшан кўриниб турганлигидан, кўп физиклар улар тўғрисида сўз ҳам оча бошладилар. Буниси у ёқда турсин, ҳатто физиклар орасида ҳозир турли оқимлар ҳам бор ва бу заминда муайян мактаблар ҳам вужудга келмоқда. Шу сабабдан, бизнинг вазифамиз бу оқимлар орасидаги ихтилофининг моҳиятини ва фалсафанинг асосий йўлларига уларнинг муносабати қандайлигини яққол қилиб кўрсатишдан иборат бўлади, холос». (В. И. Ленин, Асарлар, 14-том, 279-бет).

В. И. Ленин ижтимоий ҳаётнинг ҳам, табиий ҳодисаларнинг ҳам ҳолати, ўзгариши ва ривожланишини чуқур фалсафий мулоҳазалар билан талқин қилди. Унинг физикада содир бўлган кризисни анализ қилиши бунинг далилидир. Физиканинг фалсафий масалаларини муҳокама қилар экан, В. И. Ленин табиийётнинг ўзига тегишли муҳим масалаларини ҳам ойдинлаштирди.

Материя тушунчасини таърифлаш фақат В. И. Ленинга муяссар бўлди. Нарсани, моддани ғоядан, руҳдан ажратиш масаласи қадимдан мутафаккирларни қизиқтирган. Қадимги юнон материалистларидан Фалес дунё асосидаги субстанция деб сувни, Анаксимен ҳавони, Демокрит атомни, Эмпедокл тупроқ, сув, ҳаво ва оловни тушунганлар. XVII асрда бу масалага кўпроқ эътибор берилди. Декарт Демокрит ўйлаган атом атрофидаги бўшлиқни инкор этиб, сидирғасига эфир бор деган ғояни олдинга сурди. Ньютон эса жисм бўшлиқда жойлашган деб тушунди.

XIX аср атомистлари атомни эътироф этишлари билан бирга гоҳо электр ва эфирни материядан фарқ қилади деб ўйлаганлар. Праут каби олимлар дунёнинг заминида водород ётади деб фараз қилганлар.

Фақат В. И. Ленин материяни ҳар томонлама изоҳлади: «Материя объектив реалликни ифодалайдиган фалсафий категория бўлиб, бу объектив реалликни инсон ўз сезгилари билан идрок қилади, бу объектив реаллик бизнинг сезгиларимизга боғлиқ бўлмаган ҳолда мавжуддир, бизнинг сезгиларимиз ундан копия олади, сурат олади ва уни акс эттиради» (Асарлар, 14-том, 135-бет). Материя категориясининг бундай тўлик таърифини улуғ доҳийгина бера олди.

В. И. Ленин электроннинг кашф этилишини атомнинг мураккаблигини, шу билан бирга электрон ўзининг бепоён эканлигини, нарсаларнинг асосини дискрет, яъни чегарали зарралар ташкил қилади деган сўз нотўғри эканлигини кўрсатди. Бу физиканинг кашфиётларидан келиб чиққан бирдан-бир тўғри фалсафий якун эди. Бу бутун табиийёт учун тўғри методологик кўрсатма бўлди. Физикадаги янги революция моҳиятини биринчи бўлиб равшан тушунган Ленин оламнинг табиий манзараси нисбий эканлигини, ҳақиқатнинг нисбий ва мутлақ хусусиятларини инкор этмаслик лозимлигини уқтириб ўтди.

В. И. Ленин материя тушунчасининг чуқур илмий таърифини бериб, фалсафанинг асосий масаласини ечишда марксистик позицияни янги илмий далиллар билан ҳимоя қилди ва материалистик фалсафани янада ривожлантирди. У материя кўринишлари ва хусусиятлари чексиз эканлиги ҳақидаги таълимоти билан фалсафа асосий масаласининг иккинчи томони тўғрисидаги марксистик фикрларни юксак даражага кўтарди, билиш—тафаккурнинг объектга чексиз яқинлашувидан иборат эканлигини кўрсатди. «Атомнинг бўлинувчанлиги, унинг битмас-туганмаслиги,—деб ёзади В. И. Ленин,—материя ва унинг ҳаракатининг барча формаларининг ўзгарувчанлиги ҳамиша диалектик материализмнинг таянчи бўлиб келди. Табиатдаги барча чегаралар шартли, нисбий, ҳаракатчан чегаралар бўлиб, улар ақлимизнинг материяни билишга яқинлашувини ифодалайди». (Асарлар, 14-том, 313-бет).

Структура тушунчасини ўзгариш, ўтиш тушунчасисиз тасаввур қилиб бўлмай қолди, энди. Бошқа ҳолга ўтишнинг том маъносини В. И. Ленин очиб берган эди: «...диалектик материализм материянинг тузилиши ва унинг хоссалари ҳар бир илмий фикр тахминий, нисбий характерда эканлигини, табиатда мутлақ суратда белгиланган чегаралар йўқлигини, ҳаракат қилувчи материянинг бир ҳолатдан иккинчи ҳолатга, чамаси, бизнинг нуқтаи назаримиздан, аввалги ҳолига зид бўлган ҳолга ўтишини ва шу кабиларни қаттиқ уқтиради» (Асарлар, 14-том, 290-бет). Лениннинг бу фикри илмий тадқиқотларда тўла-тукис тасдиқланмоқда.

В. И. Ленин табиатшунослар билан файласуфлар ижодий ҳамкорликда ишлаши вазифасини қўйди. Дарҳақиқат, бир томондан: «Ҳозирги замон физикаси тўлғоқда, у диалектик материализм туғади» (Асарлар, 14-том, 350-бет), Иккинчи томондан, «...табиийёт илми шу қадар тараққий қилаётир ва ҳамма соҳаларда шу қадар катта революцион ўзгариш даврини кечираётирки, табиийёт илми фалсафий хулосалар чиқармасдан асло иш кўра олмайди» (Асарлар, 33-том 273-бет).

Лениннинг бу кўрсатмасига амал қилиш бундан кейин ҳам олимларнинг муқаддас бурчидир. Шунинг учун ҳам академик С. И. Вавилов: «В. И. Лениннинг номини физикага қиёс қилиш тасодифий ҳам эмас, сунъий ҳам эмас. Социализмнинг улуғ назариётчиси ва амалиётчиси бўлган Ленин Маркс ва Энгельслар сингари, физикани четлаб ўтолмас эди. Физика бошқа табиий фанлар ичида асосий ўринни эгаллайди... Ўз моҳиятига кўра абстракт бўлган, лекин тажриба ва кузатишларга таянувчи физика умумийлиги туфайли айни вақтда фалсафа ва техниканинг табиий-илмий асоси бўлиб хизмат қилади», деб ёзганда мутлақо ҳақ эди.

Физикада электроннинг кашф этилиши, радиоактивлик ҳодисасининг пайқалиши, рентген нурининг очилиши, нисбийлик назариясининг рўёбга чиқишидан ташқари термодинамика ва статистик физикада ҳам дунёқараш ва билиш методига оид бир қанча масалаларга дуч ке-

ВИЛТГА ҚАРШИ ҚАНДАЙ КУРАШЯПМИЗ

Деҳқон мулоҳазалари

ОЛИМЛАР ва мутахассисларнинг аниқлашича, Андижон областида мавжуд пахта майдонларининг 72 процентига вилт касаллиги тарқалган. Юқори ҳосил олиб келган кўпчилик хўжаликларда вилт билан зарарланган майдон 80-85 процентга етади. Вилт туфайли областда ҳар йили ўртача 10-15 процент ҳосил қўлдан бой берилялти. Шунингдек, пахта толасининг сифати пасайиб, чигитнинг ёғлилик даражаси камаймоқда.

Бундай ташвишли аҳвол Андижонда фақат бултур содир бўлгани йўқ. Бизнинг хўжалигимизда эса вилт 1959 йили пайдо бўлган эди. Илгари колхозимиз юқори ҳосилли хўжаликлардан ҳисобланарди. 1958 йили колхоз гектаридан 39,6 центнердан ҳосил олиб, областда рекорд кўрсаткичга эришган эди.

Вилт тарқала бошлаган йили ҳосилдорлик 35 центнерга тушиб қолди. 1960 йил вилт 60 процент, ҳозир эса 85 процент майдонга тарқалди. Илгари ғўзанинг вилт билан касалланиши сентябрь ойидан бошланган бўлса, эндиликда касаллик августнинг охирида пайдо бўлмоқда.

Вилтнинг бунчалик тез тарқалишига сабаб нима? Бунинг сабаблари кўп. Даставвал, бир майдонга узоқ йиллар давомида сурункасига пахта экавериш натижасида шундай аҳвол рўй берди. Тажрибадан маълумки, одам каби ер ҳам чарчайди, тупроғи кучсизланиб қолади. Бориб-бориб ишдан чиқади. Шунинг учун ҳам деҳқон қадимдан ўз ерини парвариш қилиб келган. Кейинги йилларда биз буни унитиб қўйдик.

Вилтни енгиш йўлларини топиш керак. Халқ орасида «қаловини топсанг қор ёнади», деган ҳикматли гап бор. Бу бежиз айтилмаган. Одам боласининг қўлидан келмайдиган иш йўқ. Вилтнинг ҳам давосини топса бўлади! Колхозимиз пахтакорлари бу соҳада илк тажриба тўпладилар. Уни республика деҳқонлари эътиборига ҳавола қилмоқчимиз. Биз вилтнинг кўп тарқалишини ғўзанинг навидан кўрдик. Чунки, деҳқончилик билан шуғулланганимиздан бери 108-ф навли пахта етиштириб келардик. Шунинг учун навни янгилашга қатъий қарор қилдик. Колхозда нав синаш тажриба участкаси ташкил этиб, бир неча хил навни синовдан ўтказа бошладик.

1962 йилгача 144—Ф навли пахта экдик. Вилт камаймади, балки аксинча кўпайди. Бу навнинг ғўзаси вилтдан 70-80 процент зарарланди. Ўша йили план тўлмади. 1963 йили Оламайдон, Дашт каби вилт йўқ участкаларга яна 108—Ф нав пахта экдик. Қолган майдонларнинг ҳаммасига 152—Ф навли пахта экилди. 152—Ф нав экилган майдонда пахтанинг вилт билан зарарланиши анча камайиб, 63 процентга тушди ва вилт бир оз кеч бошланди. 1968 йилгача шу нав билан «жон» сақладик. Лекин ҳосилдорлик 1958 йилдагига нисбатан гектар бошига 8,2 центнер камайиб кетди. Оқйўл Жўраев, Ўктам Соҳибов, Ғуломжон Охунов бошлиқ бригадалар илгари гектаридан 45 центнергача ҳосил олиб, рекорд қўйган эдилар. Вилт тарқалгач, бу бригадаларда ҳам ҳосилдорлик 31-33 центнердан ошмай қолди. Усмон Худойбердиев бригадасида эса ҳосилдорлик 45 центнердан 26 центнерга тушди. Хулоса шуки, 152—Ф нави ҳам кейинчалик вилтга бардош беролмай қолди.

Вилтга қарши курашнинг энг муҳим омилларидан бири алмашлаб экишдир. Бободеҳқонлар бунга алоҳида эътибор беришган. Бир майдонга 5-6 йилдан кўп вақт давомида чигит, 3 йилдан зиёд беда экишмаган. Агрономия фани ҳам бу тадбирнинг фойдали эканлигини тасдиқлайди. Чунки, бир экин иккинчиси билан алмаштириб турилса, тупроқ тозаланади, унинг структураси яхшиланади, кучи тикланади. Беда экилган майдонда азот моддаси кўп бўлади. Дуккакли дон экинлари экилган карталарда вилт касаллиги қолмайди. Шоли ҳам вилтни йўқотади. Балиқчи районидаги «Пахтакор» колхозининг СССР Олий Совети депутати Турдихон Саттарова бошлиқ бригадаси пахта-шоли алмашлаб экишга ўтиб, юқори ҳосил олаётгани бу фикрни тўла тасдиқлайди.

Лекин кўпгина хўжаликларда алмашлаб экиш издан чиқиб кетди. Бу ҳол катта майдонларда тупроқнинг бузилишига, ер ориқлаб кетишига олиб келди.

Қатор хўжаликлар сингари бизнинг колхозимиз ҳам алмашлаб экишни изга солишга киришди. Барча экин майдонининг 75 процентини пахта майдони ташкил этади. 285 гектар бедапоямиз бор. 130 гектар маккажўхори, 45 гектар сабзавот, картошка, полиз ва бошқа экинлар экиладиган ерга эгамиз. Кейинги тўрт йил ичида колхоз бўйича 500 гектар пахта майдони беда, маккажухори билан алмаштирилди. Алмашлаб экилган ерларда вилт бир оз камайиб, ҳосилдорлик ошди. Масалан, Тўлқинбой Қодиров бошлиқ бригада аъзолари бултур унумсиз, вилт билан кўп зарарланган ерлардан 24 гектарини бедапоя билан алмаштириб, 33 центнердан ҳосил кўтардилар. Усмонжон Худойберганов бригадаси алмашлаб экилган майдондан 30,5 центнердан, алмашлаб экилмаган ердан эса 27,2 центнердан ҳосил олди.

Колхозимизда бедачилик билан шуғулланадиган махсус бригада ташкил этилиши алмашлаб экишни жорий этишда катта роль ўйнамоқда.

Пахта-беда алмашлаб экиш ҳам «оқ олтин», ҳам чорва моллар озуқасини кўпайтириш учун фойдалидир. Шу сабабдан биз алмашлаб экишни жорий қилишни ўз олдимизга бош вазифа қилиб қўйдик. Бултур кузда 84 гектар бедапоя бузилиб, чуқур ҳайдаб қўйилди. Унга баҳорда чигит экамиз. Бундан ташқари, 140 гектар ерга кузда жавдар экдик. Уни апрель ойида ўриб олиб, ўрнига чигит экамиз. Вилт кўп тарқалган 130 гектар пахта майдонига баҳорда маккажўхори экиб, бултур маккажўхори ўстирилган 130 гектар ерга чигит экишни планлаштирдик. Шундай қилиб, 1970 йилда 354 гектар ерни алмаштирамиз. Ана шу майдоннинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил олиш мўлжалланяпти.

Алмашлаб экишга бирданига ўтиб бўлмайди, албатта. Шунинг учун имконияти бор хўжаликлар янги ер ўзлаштириш йўли билан, иложи йўқ хўжаликлар эса аста-секин бўлса ҳам пахта-беда алмашлаб экишни жорий этиш орқали бу ишни изга солишлари мумкин. Ҳеч бўлмаганда ҳар бир районда биттадан хўжаликда тўла алмашлаб экишни жорий қилиш керак. Бу йил Андижон областида фақат битта—Ленин районидаги Энгельс номли колхозда шундай тадбир амалга ошириладиган бўлди. Лекин шуни айтиш кераки, ҳар йили фақат биттадан хўжаликда тўла алмашлаб экиш жорий этиб бориладиган бўлса, у ҳолда областдаги 152 хўжаликда алмашлаб экишни жорий қилиш учун 152 йил керак бўлади. Шунинг учун тўла алмашлаб экишни барча хўжаликларда тезроқ жорий этиш чорасини кўриш лозим. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги бу ҳақда жиддийроқ ўйлаб кўриши керак.

Колхозимизнинг 400 гектар ери серунум, 300 гектар ери ориқ, қолганининг унумдорлиги ўртача ерлардир. 1200 гектар еримиз фосфорга муҳтож. Бу майдоннинг ҳаммасига картограмма асосида шудгор олдидан гектарига 600 килограммдан суперфосфат солиб, чуқур ҳайдаб қўйдик. Кам унум ва унумдорлиги ўртача ерларнинг гектарига 15 тоннадан маҳаллий ўғит солишга қарор қилдик. Ҳозир 40 та машина билан далага ғўнг чиқарилмоқда. 24 та ўрага ғўнг тўлдириб, устини ёпиб қўйдик. Фермаларда катта ўралар бор. Янги ғўнг аввал ана шу ўраларда чиритилиб, сўнг далага ташиб чиқилади.

Хўжаобод районидаги «Ленинград» колхозининг деҳқонлари вилт билан зарарланган майдонларга бегона тупроқ солиб кўришди. Дастлаб ҳар гектар ерга 10 тоннадан бегона тупроқ солинди. Лекин буни вилт писанд қилмади ва чекинмади. Сўнг ҳар гектар ерга 400-450 тоннадан бегона тупроқ солинди. Натижада вилт 60 процент камайди. Ҳосилдорлик эса бир неча центнер ошди. Биз ҳам Муҳиддин Абдуллаев звеносидаги 13 гектар ернинг ҳар гектарига 400 тоннадан бегона тупроқ солдик. Оқибатда ҳосилдорлик 27 центнердан 33 центнерга кўтарилди.

Ғўзани тўғри суғориш ҳам вилтга қарши курашда муҳим роль ўйнайди. Биз ғўзани эгат ташлаб суғордик. Бунда ўртадаги эгатда илдиз кўпайиб, қуёшдан қувват олади. Иккинчи эгатда эса сув оқарди. Бостириб суғорилса вилт кўпаяди. Чунки культивация даврида тупроқ майин кўчмайди, ғовак пайдо бўлади. Ғўзанинг томирларига ҳаво кириб, вилт замбуруғларининг эркин нафас олишига ёрдам беради.

Ўтган тўрт йил давомида вилтни жиловлаш борасида амалга оширган тадбирларимиз, тинимсиз қилган меҳнатимиз натижаси умуман олганда мана бундай бўлди:

2250 гектар майдондан 1966 йили 7065 тонна, 1967 йили 7006 тонна, 1968 йили 7000 тонна ва 1969 йили 6910 тонна пахта олдик. Бир центнер пахта етиштириш учун 1966 йили 5,9, 1967 йили 6,1, 1968 йили 6 ва 1969 йили 7,1 кишикуни сарфланди.

Бутуниттифоқ пахтачилик илмий тадқиқот институти Андижон филиалининг ташкил топганига бир неча йил бўлди. Лекин филиал селекционерлари вилтдан қаттиқ зарар кўрган колхоз ёки районларда камданкам бўладилар. Унинг директори, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати З. Муҳиддинов областда ўтказиладиган йиғинларда «биз ундай қиляпмиз, биз бундай қиляпмиз», деб жар солишдан нарига ўтаётгани йўқ.

Мана бир мисол. Олимлар ҳам, деҳқонлар ҳам 159—Ф навли пахтани вилтга чидамли дейишяпти. Аммо пахтакорларнинг кўпчилик қисми янги навнинг агротехникасини яхши билмайди. Филиал ходимлари пахтакорларга янги навнинг афзалликларини тушунтириб беришни ҳаёлларига ҳам келтирмаётирлар. Ваҳолонки, филиалда махсус вилтни ўрганиш бўлими бор. Лекин бу бўлимнинг ташкил этилганига уч йилдан ошган бўлишига қарамай, ишининг натижаси сезилмаяпти.

Матбуотда Тошкент 1, Тошкент-2, Тошкент-3 навлари ҳақида илиқ гаплар айтилмоқда. Модомики шундай экан, нега уни бутун чоралар билан кўпайтирмаймиз. Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-тадқиқот институтининг Андижон филиали ходимлари бу ҳақда жиддийроқ ўйлаб кўришдимикан?

Энди икки оғиз сўз 1970 йил режалари ҳақида. Колхозимиз аъзолари мирзачўлликлар ташаббусига қўшилиб, беш йиллик планни муддатидан илгари бажаришга аҳд қилдилар. Юбилей йилида 2170 гектар ерга чигит экамиз. Давлатга 7000 тонна пахта сотиш ҳақида сўз бердик. Планни 25 октябргача, мажбуриятни эса 7 ноябргача бажаришга қарор қилдик.

Қишки тадбирлар қандай амалга оширилаётгани ҳақида юқорида қисқача айтиб ўтдик. Ариқ-зовурларни тозалаш ниҳоясига етай деб қолди. Далага ғўнг чиқариш қизғин давом эттириляпти. 48 та сеялка, 160 комплект борона, 25 та ҳайдов трактори ремонт қилиниб, кўклам экишига тахт қилиб қўйилди. 12 та бульдозер ер текислаяпти.

Ҳозир колхозимиз аъзоларининг диққат-эътибори доҳиймиз В. И. Лениннинг 100 йиллик юбилейини ёруғ юз билан кутиб олишга қаратилган.

А. ТИЛЛАБОЕВ,
Избоскан районидаги «Партия XX съезди колхозининг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати.

О. НАБИЕВ,
колхоз партия комитетининг секретари.

Ф. ЁҚУБОВ,
колхоз инженери, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

М. КОМИЛОВ,
колхознинг бош агрономи.

АХБОРОТ
БИЗГА ЁЗАДИЛАР

ФОТОАЛЬБОМДА ЎЗБЕКИСТОН

Москвадаги «Планета» нашриётида кўп тиражда фотоальбомлар чиқаришга киришилди. Мамлакатимизда бузилмас иттифоқ — СССРнинг таркиб топганига 50 йил тўлиши олдидан чоп этилаётган бу альбомлар ҳар бир республика учун алоҳида бўлади. Бунда иттифоқчи республикаларнинг ўтмиши, ҳозири ҳамда келажаги рангли ва оддий фоторасмларда акс эттирилади. Серқуёш «оқ олтин» ўлкасига бағишланган альбомлар келаси йилдан бошлаб чиқарилади.

СОПОЛ ЛАГАН КЎРГАЗМАДА

Москвадаги Шарқ халқлари санъати музейида болалар ўйинчоғи ва ёдгорлик буюмлари кўргазмаси очилди. Музейнинг катта залларидан бирида ташкил қилинган бу кўргазмада Осиё ҳамда Африка мамлакатлари халқ усталарининг энг яхши буюмлари намойиш қилинаётир. Қизиғи шундаки, ранго-ранг ва бежирим япон қўғирчоғи «Кокэси», ёғочдан ясалган ҳинд буюмлари, қатори томошабинларда ўзбек усталарининг ишлари катта қизиқиш уйғотмоқда. Сопол идишлар, ўйинчоқлар, гулдонлар айниқса сирлаб жилоланган катта-кичик лаганлар қўйилган. Хоналарда одамлар гавжум. Кўргазма ёдгорлик буюмлари мутахассислар диққатини тортмоқда.

ЯНА БИР ПАЛОВХОНА

«Қовирма шўрва», «Кабоб», «Лағмон», «Обинон» ва «Палов». Бу номларни москваликлар жуда яхши билишади. «Ўзбекистон» ресторани ошпазларининг қўлиқўлига тегмай хизмат қилишлари ва навбат кутувчи хўрандаларнинг кети узилмаслигининг боиси ҳам шунда. Ўзбек таомларининг тансиқлигини, овқатланиш учун эса жойнинг бир оз танқислигини ҳисобга олиб, хўрандалар талаби қондириладиган бўлди. Садово-Сухаревский кўчасида ресторанининг филиали очилди. Яратилган қулайликдан хўрандалар беҳад миннатдор.

С. КОСТИРКО,
Москва.

Идеология ходимларининг область кенгаши

ГУЛИСТОН. Сирдарё область идеология ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Область партия комитетининг секретари М. Умбетов КПСС Марказий Комитетининг В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига бағишланган Тезисларини пропаганда қилиш соҳасида область партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида доклад қилди. Область ижроия комитетининг раиси Қ. А. Аҳмедов ўтган тўрт йил ичида область қишлоқ хўжалигининг ривожланиши ва беш йилликнинг тугалловчи йилидаги вазифалар тўғрисида доклад қилди.

МЎЪТАБАР Йўлдошева Тошкентдаги пиллакашлик фабрикасининг илғор ишчиларидан. У доҳий юбилейига ажойиб меҳнат совғаси тайёрламоқда. Мўътабар ҳозиргача беш йиллик топшириғини муваффақиятли адо этди. Шу кунларда 1971 йил ҳисобига ишлаётир.

И. Глауберзон фотоси.

линди. Бу ҳақда атоқли физик, академик А. Ф. Иоффе бундай ёзади: «Термодинамика ва статистик физикани диалектик материализм ғояларининг конкрет ривожланиши деб идрок қилдим».

В. И. Ленин диалектик ва тарихий материализм позициясини қатъий қўллаб-қувватлади, янги табиий-илмий кашфиётларни фалсафий умумлаштирди, ижтимоий практикада ва ҳозирги замон фанида тўла тасдиқланган янги якунлар билан ижтимоий фикрни бойитди.

Буржуа мамлакатларида идеалист табиатшунослар масласини эътироф этмайдиганлар борган сари кўпаймоқда. У ердаги олимлар орасида идеологик зиддият ривожланмоқда. Масалан, америкалик икки атоқли физик: Е. Вигнер ва Р. Фейнманни олайлик. Улар илмий башорат ҳақида бир-бирларига зид хулосага келдилар. Вигнгер фикрича: «Олам шундай ҳаддан ташқари мураккабки, бизнинг келгусини олдиндан била олмаслигимиз—бу яққол фактдир». Унга қарши ўлароқ Фейнман шундай ажойиб натижага келди: «Бизнинг кунларимизда шундай хурсандчиликка сазовор бўляпмизки унинг боиси—ҳали ҳеч кимга номаълум янги шароитларда табиат ўзини қандай олиб боришини олдиндан айтиш мумкин бўляпти».

Табиийётдаги идеализмга қарши курашишда диалектик материализмнинг роли ҳақида Ленин шундай таълим берган эди: «...ҳеч қандай табиийёт фани, ҳеч қандай материализм жиддий фалсафий негизга асосланмаганда, буржуа идеяларининг тажовузига ва буржуа назариясининг тикланишига қарши курашга бардош бера олмаслигини тушунишимиз лозим. Бу курашга бардош бериш ва уни тўла муваффақият билан охиригача олиб бориш учун табиийёт олими ҳозирги замонга лойиқ материалист бўлиши, Маркс ифода қилган материализмнинг онгли тарафдори, яъни диалектик материалист бўлиши лозим» (Асарлар. 33- том, 235-236-бетлар).

Табиийёт билан фалсафанинг бирлиги, табиатшунослар билан файласуфларнинг ижодий ҳамкорлиги қанча кучайса, мустаҳкамланса, фаннинг юксалишига шунча янги имконият туғилади. В. И. Лениннинг бу ҳақдаги васиятига Совет Иттифоқида қатъий амал қилинмоқда. Академиклардан Фок ва Кедров, Амбарцумян ва Александров, машҳур олимлардан Омельяновский ва Микулинский, Барашенков ва Хильми, Готт ва Свидерскийлар бу соҳада катта ютуқларга эришдилар.

Улуғ Октябрь революцияси туфайли республикамизда фаннинг ҳамма тармоқлари барқ уриб ривожланмоқда. Ўзбекистонда кейинги йилларда табиийётнинг фалсафаси билан шуғулланиш авж олмоқда. Талантли ёш олимларимиз назарий механика, бионика, математика, биология, майдон назарияси, генетик код назарияси, элементар зарралар физикаси ва ҳозирги замон табиийётининг бошқа тармоқларининг фалсафий проблемаларини марксча-ленинча тадқиқ ва талқин қилиш билан шуғулланмоқдалар ва маълум ютуқларга эришдилар. Бу олимлар сафининг борган сари кенгайиши айниқса қувонарлидир.

Ўрта Осиё, жумладан, Ўзбекистон жаҳоннинг қадимий маданият ва фан марказларидан бири бўлганлиги маълум бўлса-да, бу соҳада чуқур тасаввур йўқ эди. Асрлар бўйи шундай бўлиб келди, фан тарихи яратилмади. Ўрта Осиё халқи ўз аждодлари яратган илмий кашфиётлардан, масалан, математик ва астрономик кашфиётлардан, умуман бехабар қолиб келди ва улардан баҳраманд бўла олмади.

Октябрь революцияси бу соҳада ҳам ўзгариш ясади. В. И. Ленин «Ёшлар союзининг вазифалари» асарида ўтган авлод-аждодлар томонидан маданият ва фан соҳасида қўлга киритилган ютуқларни танқидий кўз билан синчиклаб ўрганиб, бу ютуқлардан унумли ва ўринли фойдаланиш вазифасини қўйди. Фан умумхалқ бойлиги эканлигини, шунинг учун унда халқчиллик принципига амал қилиш лозимлигини қайта-қайта уқтирди. «Биз, масалан, пролетар маданияти тўғрисида гапирган вақтимизда, —деб таълим берди В. И. Ленин,— ана шуни назарда тутишимиз керак. Бутун кишилик тараққиётида вужудга келтирилган маданиятни аниқ билиш, уни қайтадан ишлаш орқасидагина пролетар маданиятини қуриш мумкин эканлигини очиқ-равшан англамасдан туриб— ана шундай англамасдан туриб бу вазифани ҳал қила олмаймиз» (Асарлар, 31 том, 294-бет).

Бизнинг ўлкамиз кўпгина буюк илмий кашфиётлар маконидир. Дарҳақиқат, квадрат тенгламаларни ечиш формулалари бизда кашф этилган; алгебраик тенгламаларнинг геометрик ифодаси яратилган, сегмент ва доира юзлари аниқланган, алгоритм тушунчаси Ватанимиз билан чамбарчас боғланган; тригонометрик функциялар хоссалари тўлдирилди; ўнли каср кашф этилди; куб тенгламаларнинг ечиш усуллари бунёдга келди, нолдан кейинги ўн саккиз хонали ҳисоблар ўйлаб топилди... Шунча буюк кашфиётлар фақат математика соҳасидагина бўлмай, балки бошқа соҳаларда ҳам шундай.

Лекин феодализм даврининг иллатлари натижасида фан инқирозга учраган ва қўлга киритилган илм дурдоналари ўрганилмай қолган. Халқимиз ундан баҳраманд бўлиш имкониятига эга бўлмади.

В. И. Ленин васиятига амал қилиб, Ватанимиз тарихини, аждодларимиз илмий меросини кенг ва пухта ўрганмоғимиз керак.

Замонамизнинг энг кўзга кўринган физикларидан бири, инглиз олими Жон Бернал В. И. Лениннинг гениал сиймосини қуйидаги ажойиб сўзлар билан ифодалади:

«...Ленин ҳозир ҳам ҳаёт. У фақат Совет Иттифоқига эмас, балки бутун инсониятга мансубдир. Ленин биз учун илҳомбахш намунадир, биз Ленин ғояларининг бевосита таъсири остида яшамоқдамиз ва курашмоқдамиз. Бошқа буюк кишилар воқеликнинг баъзи айрим томонини кўрган бўлсалар, у ҳамма нарсани кўра олди. У воқеликни статик ҳолда эмас, балки ҳаракатда кўрди, бу ҳаракатга келтирувчи кучларни тушунди ва бу кучларни идора қилишни билиб олди».

Атоқли табиатшунос Бернал ҳақ. В. И. Ленин даҳоси илм-фан йўлини чароғон қилмоқда.

О. ФАЙЗУЛЛАЕВ,
фалсафа фанлари кандидати, доцент.

САТИРА ва ЮМОР

БУЙРУҚ ШУНДАЙ!

Бир идора эшигида уймалашар
одамлар,
Сўрашади секретардан:
— Ишим зарур, кирай!—деб.
Секретар-чи, тошойнадан
Узмай сузук кўзларин,
Илтимосга учириб қош,
«Бандлар!» — дейди жилмайиб.
Ичкарида креслода қайчи қилиб
оёғин,
Титар футбол ҳафталигин
Мудир Тўра Тўраев.
Хуноб бўлар бир граждан:
— Ҳозир қабул вақти-ку!
— Нега бундай?
— Нега бундай?
Секретарь қиз учирар қош:
— Буйруқ шундай!

●

Кўчамизда қазидилар газ қувури
чуқурин,
Қандай яхши ёнса қуёш уйимизда
олтиндай.
Лекин, афсус, кўммадилар
ҳалигача чуқурни,
Қолаберди тилимланиб совуқ
урган қовундай.
Йўловчилар сўрашади:
— Нега бундай?
— Нега бундай?
Бири дейди: Билмайсизми,
Буйруқ шундай!

●

Кўпдан бери сотилмасди
бир адибнинг китоби,
Лекин, бошқа бирисининг чаққон
эди бозори.
Иккаласин бирга қўшиб боғладилар
лентага,
Ахир, етар касодининг
Берган шунча озори!
Китобхон дер:
— Бу керакмас.
Буни беринг, марҳамат.
Сотувчи дер:
— Иккаласи қўшиб сотилар
фақат!
Баҳслашар бир китобхон:
— Нега бундай?
— Нега бундай?!
Сотувчи қиз бидиллайди:
— Буйруқ шундай!

М. ҚУШОҚОВ.

ЧАЛА-ЧУЛПА...

Қишда ҳам дастурхонни ёз неъматлари билан безатганга нима етсин. Бироқ, сабзавот ва мевалар билан савдо қилувчи дўконлардан ҳар доим ҳам истаган нарсангиз топилавермайди. Шунда хунобингиз ошиб, сотувчини саволга тутасиз:

— Ҳамма нарса маъмур бўлган шу чоғда, нега энди мева-чевалар камчил?

— Омборда бўлса келтирамиз-да, оғайни! — дейди сотувчи. Шундан сўнг, бунинг сабабини билиш учун дўконларни мева-чевалар билан таъминлаб турувчи базага борасиз.

— Меваларни қишда сақлаш учун нима керак?

— Музхона!

— Ҳа, баракалла. Энди, арзингизни музхона бунёдкорларига бориб айтинг, биродар...

Музхоналар буюртмачиси бўлган Ўзбекистон ССР Савдо министрлигидаги ўртоқларнинг бу ҳақда фикрлари қандай? Биз шу ўй билан министрликка бордик. Маълум бўлишича, ҳукуматимиз аҳоли эҳтиёжини ҳисобга олиб, меҳнаткашларни қиш ва баҳорда сабзавот ва турли хил мева-чевалар билан таъминлаш имконини берувчи йирик музхоналар қуриш учун 1968 йилда ўн миллион сўмга яқин маблағ ажратган экан.

Хўш, бу маблағ қандай ўзлаштириляпти? Министрликдаги ўртоқлар бу маблағга Тошкентда 6000 тонна, Гулистонда 3000 тонна, Қарши ва Термизда 1500 тоннадан сабзавот ва меваларни сақлаш мумкин бўлган музхоналар қуришни планлаштиришди. Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигига қарашли 7, 13 ва 165-қурилиш трестлари ҳамда Тошкент шаҳар бош қурилиш бошқармасига қарашли 3-трест қурувчилари юқорида қайд этилган жойларда музхоналар барпо этишга киришишди. Мана, ойлар ва йиллар ҳам бирин-кетин ўтиб кетяпти. Лекин, ҳамон музхоналардан ном-нишон йўқ.

Қурилиш трестларининг раҳбарлари Ўзбекистон ССР Савдо министрлигини «Асло ташвишланманглар, музхоналарингизни муддатидан илгари қуриб фойдаланишга топшириш биз учун карнайчидан бир пуф дегандек гап» деган қоп-қоп ваъдалар билан ишонтириб келишди. Бироқ, шафқатсиз рақамлар ваъдабоз қурилиш трестлари раҳбарларининг айбини ошкор қилди. Улар ўтган йил қурилиш планини атиги 18—24 процент бажарганликлари аён бўлди. Мана, ваъдабозликнинг оқибати.

Янги йил ҳам бошланди. Лекин, ҳамон пайсалга солиниб келинаётган музхоналар қурилишида бурилиш сезилмаяпти. Музхона бунёд этаман деб, унинг қурилиш суръатини «музлатиб» қўйган трестларнинг бу қилмишини қандай баҳолаш мумкин.

Д. ПОЛЕВОЙ.

ЧОЙХОНА МАЙХОНА ЭМАС

— Секинроқ кулинг!

— Бу ерни чойхона дейдилар, кулавераман.

— Чойхона бўлса чой ичинг.

— Чой ичмайман, арақ ичаман! Пули борлар арақ ичади. Пули йўқлар сенга ўхшаб чой ичиб, закускасига шама чайнайди. Ваҳ-ваҳ-ваҳ!

— Инсоф борми, сизда!

— Йўқол!

— Ўзингизни босинг!

— Йўқол, деяпман. Ҳозир чавоқлаб ташлайман.

Назарбек номли совхознинг Пушкин участкасидаги чойхонада шу йўсин жанжал бошланиб, охири пичоқвозликка айланиб кетди. Ориф Нуралиев маст бўлиб олиб ҳамма ёқни остин-устун қилиб юборди. Зиёд Додаев уни тартибга чақирмоқчи бўлди. Безори билан улфатчилик қилиб ўтирган С. Исломов, Н. Симдоров, Т. Орзиев сингари азаматлар:

— Бопладинг!

— Қандингни ур, ўғил бола! — деб гиж-гижлаб турди. Безори З. Додаевни пичоқлаб қўйди...

Шу кеча-кундузда қайси бир чойхонага кирманг «Спиртли ичимлик ичиш ман этилади» деб ёзиб қўйилган бурчакка ўтириб олиб, безорилар ароқхўрлик қилишади. Шишани ташлаб кетганига маҳлиё бўлиб чойхоначилар ҳам индамайди. Ана шундай безорилар қилмишларига яраша қаттиқ жазоландилар.

А. ШОМИРЗАЕВ.

САТИРА ва ЮМОР

* Чет элларда В. И. Ленин юбилейига қизғин тайёргарлик
* Яқин Шарқдаги ҳарбий иғвогарликлар албатта барбод этилади

ПОЛЬША ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИнинг йигит ва қизлари ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўз билимларини ошириб инженерлик касбини эгалламоқдалар. Бу борада уларга йирик корхоналарда ташкил этилган техникум ва институтлар қўл келаётир. Суратда: Польша пойтахтидаги «Варшава» сифатли пўлат комбинати қошидаги илмий марказнинг физика лабораториясида.

ЦАФ — ТАСС фотоси.

Ҳалқаро ҳаёт

ВИСТАВКАЛАР, ФЕСТИВАЛЛАР

◆ КАРОЧИ. Шарқий Покистоннинг порт шаҳри — Читтагонгда Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг юз йиллигига бағишланган фестиваль очилди. Читтагонг Ленин комитетининг президенти профессор Абул Фасал фестивални очиш маросимида сўзлаган нутқида инсоният учун ленинизмнинг жуда катта аҳамияти тўғрисида гапириб берди.

Ленинизм барча инсониятникидир, бутун дунё меҳнаткашлариникидир, деб таъкидлади ўз нутқида Читтагонг университети бенгал тили факультетининг декани профессор Саид Али Аҳсан.

◆ БРАЗЗАВИЛЬ. Бу ерда В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигига бағишланган виставка очилди. Виставка экспозицияларида революция доҳийсининг ҳаёти ва фаолияти тўғрисида ҳикоя қилувчи ҳужжатли фотосуратлар, совет рассомларининг расмларидан кўчирилган нусхалар ва плакатлар, Ленининг рус ва француз тилларидаги муҳим асарлари, Ильич тасвирланган почта маркалари ва значоклар бор. Шу ернинг ўзида Ленин ҳақидаги ҳужжатли ва бадиий кинофильмлар мунтазам равишда намойиш қилиб турилибди, Ленинга бағишланган кечалар, суҳбатлар ва лекциялар ўтказилмоқда.

◆ УЛАН-БАТОР. Пойтахтдаги В. И. Ленин музейида жаҳон пролетариати доҳийси туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган янги экспозиция очилди. Бу ерда монгол рассомларининг янги асарлари, амалий санъат асарлари намойиш этилмоқда. Махсус стенд Монголияда улуғ Ленин номидаги корхоналар вужудга келишининг тарихи тўғрисида ҳикоя қилади, бу корхона коллективларининг МХР да социализм қуриш борасида эришган ютуқлари билан таништиради.

◆ ХАРТУМ. Совет маданий марказида В. И. Ленинга бағишланган кино ҳафталик бошланди. Хартум аҳолиси «Ленин Октябрда», «Ленин 1918 йилда», «Олтинчи июль» каби совет фильмлари билан танишадилар.

◆ ЛОНДОН. Англия комсомолининг раҳбарлиги 29 март куни Лондонда В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган фестиваль ўтказилишини эълон қилди. Фестивалда чет эл ёшлар ташкилотларининг делегациялари ҳам қатнашади. (ТАСС).

СОМОСА ҚУРОЛЛАНМОҚДА

САН-ХОСЕ. 19 февраль. (ТАСС). Никарагуа диктатори Сомоса қуролланишни давом эттирмоқда. АҚШ бу соҳада унга ёрдам беряпти. Маҳаллий «Пренса» газетасининг хабар беришича, яқинда АҚШдан зирҳли автомобиллар ва бошқа қурол-яроғларнинг янги туркуми Никарагуага келтирилган. Газетанинг ёзишича, янги ҳарбий қурол ва анжомлар аввало, мамлакат меҳнаткашларининг демократик ҳаракатларига қарши репрессияларни кучайтириш учун мўлжалланган. Ана шу қурол-яроғларнинг ҳаммаси мамлакатда «тартиб сақлаётган Сомоса батальони» деб аталган батальон ихтиёрига топширилганлиги бежиз эмас.

АРАБЛАР ЧЕКИНМАЙДИ

ПРЕЗИДЕНТ НОСИРНИНГ «НЬЮ-ЙОРК ТАЙМС» ГАЗЕТАСИГА БЕРГАН ИНТЕРВЬЮСИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Бирлашган Араб Республикасининг президенти Жамол Абдил Носир Исроил ҳукмрон доираларининг агрессив ва экспансиячилик сиёсатини ҳамда араб мамлакатлари билан ўт очишни тўхтатиш чизиғида ҳарбий иғвогарликлар авж олдирилаётганлигини қаттиқ қоралади. Президент «Нью-Йорк таймс» газетасига берган интервьюсида Яқин Шарқдаги вазиятнинг кескинлашганлиги учун айбни Исроил ҳукмрон доираларининг зиммасига қўйди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг резолюциясига қарамай, деди у, Исроил мунтазам равишда иғвогарликлар ташкил қилмоқда, араб мамлакатларининг территорияларини бомбардимон қилмоқда ва ўққа тутмоқда. Президент Исроил авиациясининг Абу-Забалдаги металл ишлаш заводига қилган ваҳшиёна ҳужуми тўғрисида гапириб, бу завод яқинида ҳеч қандай ҳарбий объектлар йўқ, деб таъкидлади.

Исроил, деди у, БАР территориясининг 20 процентини, Иордания территориясининг салкам 70 процентини ва Сурия территориясининг салкам 10 процентини оккупация қилиб турибди.

Сўнгра Носир таъкидлаб айтдики, Исроил Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрда қабул қилган ва босиб олинган араб территорияларидан Исроил қўшинлари олиб чиқиб кетилишини кўзда тутувчи резолюцияси асосида ҳаракат қилишни ҳозиргача рад этиб келмоқда. Исроилнинг бош министри, бош министр ўринбосари ва мудофаа министри Исроилни янада кенгроқ чегараларда кўришни истаётганликларини айтишди.

Президент Носир АҚШни Мисрда революция бошланганидан бери араблар дунёсида бевосита ўз ҳукмронлигини ўрнатиш ниятида бўлиб келаётир, деб айблади. У Англия ва АҚШ Яқин Шарқда империализм таъсирининг қуроли сифатида тузган Бағдод пактини қоралади. Қўшма Штатлар, деди президент, Англия билан биргалашиб бизнинг устимиздан назорат ўрнатишга уринди, у бутун шу район устидан назорат ўрнатишга уринди.

Носир АҚШнинг Тель-Авивга ҳужум қилиш қуроли етказиб бераётганлигини қоралади. Қўшма Штатлар ҳукумати, деди у, «Фантом» самолётларидан 50 тасини ва «Скайхок» самолётларидан салкам 100 тасини Исроилга етказиб беришни маъқуллади.

Сўнгра Носир бундай деди: «Биз учун тинчлик оккупация қилинган территориялар, шу жумладан Қуддус шаҳри тўла эвакуация этилганлигини билдиради; Шундан кейин биз Исроилни, Исроил давлатининг яшаш ҳуқуқини танишга ҳамда Сувайш каналидан кемалар эркин қатнашига рози бўламиз. Ушандагина тинчлик бўлиши мумкин. Ўшанда полиция кучлари ҳам, демилитаризация қилинган зонанинг ҳам кераги бўлмайди, чунки биз қочоқлар проблемасини ҳал этадиган бўлсак ва Исроил экспансия сиёсатидан воз кечадиган бўлса, рози-ризоликка келишиш мумкин бўлади».

Халқимизнинг катта тарихий тажрибаси бор, деди Носир. Биз бу диёрда 7 минг йилдан зиёд вақтдан бери яшаб келяпмиз. Бизнинг маданиятимиз кўп босқинчиларни кўрди. Энди бўлса янги босқинчилар — исроилликлар билан тўқнашиб турибмиз. Ҳозир аслида гап бизнинг мустақиллигимиз ва бизнинг қадр-қимматимиз тўғрисида кетаётир. Мамлакатимиз, халқимизнинг сабот-матонати ғоят кучли. Мисрликлар қандай қийинчиликларга дуч келмасин, улар асло таслим бўлишмайди.

АҚШ Вьетнамдаги агрессив урушни давом эттира туриб, Америка қўшинларини Вьетнам тупроғидан олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги найрангбозликдан иборат баёнотлари билан жаҳон жамоатчилигини чалғитмоқчи бўляпти.

(Газетадан).

АҚШДА СОВЕТ ВИСТАВКАСИ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Америка пойтахтининг катта меҳмонхоналаридан «Шератон—Парк»да «СССР—фото-70» виставкаси очилди. Виставкани СССР билан АҚШ ўртасида маданий айирбошлаш доирасида «Новости» матбуот агентлиги ташкил қилди. СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добринин виставкани очар экан, Совет Иттифоқи билан Қўшма Штатлар ўртасида фотовиставкалар айирбошлаш икки мамлакат ўртасидаги ҳамжиҳатликни кенгайтиришга ва муносабатларни яхшилашга ёрдам беради, деб таъкидлади.

Виставканинг махсус бўлими В. И. Ленинга бағишланган. Бу бўлим виставкани келиб кўрувчиларнинг алоҳида қизиқишига сазовор бўлади.

Рангли ва оқ-қора неча юзлаб фотографиялар, ранг-баранг диапозитивлар кўп миллатли совет халқи қардош оиласининг бугунги ҳаёти ва меҳнати тўғрисида ҳикоя қилади.

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИ ХОТИН-ҚИЗЛАРИНИНГ СИМПОЗИУМИ

Совет хотин-қизлари комитети уюштирган симпозиум 18 февралда Москвада Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши биносида ўз ишини давом эттирди. Симпозиум ишида Болгария, Венгрия, Германия Демократик Республикаси, Вьетнам Демократик Республикаси, Жанубий Вьетнам Республикаси, Куба, Корея Халқ Демократик Республикаси, Монголия, Польша, Румыния, Совет Иттифоқи, Чехословакия, Югославия делегациялари қатнашмоқда. Халқаро демократик хотин-қизлар федерацияси, Жаҳон касаба союзлари федерацияси, Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилотининг вакиллари ҳам анжуманда иштирок этмоқдалар.

— Бу аҳволда биз солдатларимизни Вьетнамдан президентнинг расмий буйруғида кўрсатилганидан кўра кўпроқ «олиб чиқиб кетамиз» шекилли.

«Нойес Дойчланд» газетасидан олинган расм.

ИНСОНИЯТГА ҚАРШИ ЖИНОЯТ

Совет хотин-қизлари комитети Исроил агрессорларининг Қоҳира яқинидаги Миср металлургия комбинатига ҳаводан қилган янги ваҳшиёна ҳужуми муносабати билан баёнот эълон қилди.

Баёнотда бундай дейилади: Ана шу ҳужум Исроил ҳукуматининг агрессив ҳаракатларини исбот этувчи яна бир далил бўлиб, уларнинг Яқин Шарқдаги можарони тинч йўл билан бартараф этишга бўлган интилишни барбод қилишга очиқдан-очиқ уринаётганликларини тасдиқлайди. Совет хотин-қизлари комитети Бирлашган Араб Республикасининг тинч аҳолисига қарши Исроилнинг ҳукмрон доиралари ва уларнинг империалистик ҳомийлари қилган ваҳшиёна жиноятни Совет Иттифоқидаги миллионларча хотин-қиз меҳнаткашлар ва оналар номидан кескин қоралади ва ўзларининг қонуний ҳуқуқлари учун курашаётган ҳамда ўз хавфсизликларини ҳимоя қилаётган Бирлашган Араб Республикаси халқи ва бошқа араб мамлакатларининг халқлари билан бирдам эканлигини изҳор этди. (ТАСС).

АВСТРАЛИЯДА ҚАТТИҚ СОВУҚ

ЛОНДОН. 19 февраль (ТАСС). Австралиянинг ғарбий районларида рўй берган қаттиқ жалалар ва одатдан ташқари совуқ Ғарбий Австралия штатининг чорвачилигига катта зарар етказди. Рейтер агентлиги мухбирининг Перт шаҳридан хабар беришича, Ғарбий Австралия штатида 40 мингга яқин қўй нобуд бўлган.

Футбол

◆ ХАРТУМ. Судан командаси финал мусобақада Гана терма командаси устидан 1:0 ҳисобида ғалаба қозониб, Африка кубогининг эгаси бўлди. Бирлашган Араб Республикасининг командаси Фил Суяги Қирғоғи терма командаси устидан 3:1 ҳисобида ғолиб чиқиб, учинчи ўринни эгаллади.

◆ БЕРЛИН. 32 мамлакатнинг футболчилари Европанинг иккинчи чемпионатида қатнашиш истагини билдирдилар.. Биринчи чемпионатда 31 команда иштирок этган эди. Футбол уюшмаларининг Европа Иттифоқи (УЕФА) 20 мартда Римда мусобақанинг биринчи босқичи учун чек ташлаш ўтказади. (ТАСС).

Редактор ўринбосари Х. ЕДГОРОВ.

РАДИО БУГУН

6.15 — Тонгги концерт. 8.25 — «Яшна-гулла, жонажон ўлка», деган концерт. 9.30 — «Ленин биз билан бирга» деган концерт. 10.10 — «ГУЛШАН» радиожурнали. 11.15 — «Ўзбекистон индустриясининг истиқболлари» деган суҳбат. 11.35 — Тожикистон ССР халқ артисти Л. Шарипова куйлайди. 12.15 — «Ишчи—фахрли ном» деган радиоочерк (русча). 12.30 — Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ концерт. 13.30 — «Ишлаб чиқариш илғорлари, сизлар учун» деган музикали эшиттириш (русча). 15.10— «Правда» газетасининг обзори. 15.20 — «Сиҳат-саломатлик» радиожурнали. 15.40 — Рубобчи А. Худойқулов чалади. 16.10 — Саноат корхоналари илғорларининг талабларига мувофиқ концерт. 16.45 — «Ўзбекистон — мамлакатга, мамлакат — Ўзбекистонга» (русча): 17.20 — Уйғур куйлари. 17.50 — «Коммунистлар илмий-техника прогрессининг олдинги марраларида» Фарғона шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Т. Қамбаров сўзи. 18.00 — Қўшиқ ва рақслар. 18.40 — Спорт эшиттириши. 19.20 — «Ленинча вахтада тургандлар учун» деган концерт. 20.00 — «ЛЕНИННОМА» программаси. 20.30 — Меҳнат ҳақида қўшиқлар. 21.00 — «Ленин декрети билан» деган эшиттириш. 21.10 — «Қишлоқ радиоклубида» деган музикали эшиттириш. 22.30 — «Шанба оқшомида» деган концерт. 23.10 — Дам олиш концерти.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Тошкент кўрсатади.

Ўзбек тилида: 10.00 — Телеминиатюралар. 10.40 — «Она қиссаси» (бадиий фильм) 12.00 — Москва кўрсатувлари.

16.55 — Тошкент кўрсатади. 17.00 — Телеянгиликлар.

Ўзбек тилида: 17.10 — Болалар учун концерт. 17.40 — Қўғирчоқ фильм. 18.05 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 19.00 — Телеянгиликлар. 19.15 — Халқ талантлари концерти. 20.00 — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 15.00 — Москва кўрсатади. 20.00 — Тошкент кўрсатади.

Ўзбек тилида: «ЧАШМА». 20.50 —Цирк томошалари. 21.30 — «Инқилоб чавандозлари» (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.15 — Душанба кўрсатади.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА 21/II да Шоҳ Эдип. 22/II Парвона

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА 21/II да Паранжи сирлари, 22/II да Қайнона (кундузи), Фарғона тонг отгунча (кечқурун).

КИНО

Усмирлар (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Дўппи кийган фаришта — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 12, 4, кеч 8 да).

Она муҳаббати (2 серия) — НАВОИЙ НОМЛИ (ўзбек тилида, кундуз ва кечқурун).

Айбсиз — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 2, кеч 6 ва 9.45 минутда).

ОВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ДАВЛАТ ЎРМОН КОМИТЕТИ СУВДА СУЗУВЧИ ҚУШЛАР ВА БОШҚА ПАРРАНДАЛАРГА 1970 ЙИЛ БАҲОРГИ ОВ ТАҚИҚЛАНГАНЛИГИНИ БИЛДИРАДИ

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИГА

қурилиш мутахассислиги ишчилари, спорт иншоотлари эксплуатацияси бўйича усталар, слесарь-сантехниклар, электротехниклар, радиотехниклар, ёрдамчи ишчилар, спорт мавсуми вақтида ишлаш учун стадионга кириш билетларини сотувчи кассирлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Социализм кўчаси, 21-уй, кадрлар бўлими.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президиуми, бўлимлари, институт ва илмий муассасалари Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг химия-технология ва биология бўлимларининг академик—секретари академик А. М. Музаффаровга ўғли

ҲАЁТ АХРОРОВИЧ МУЗАФФАРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

23 ФЕВРАЛЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Тошкент кўрсатади. 18.00 — Služба Тележурнал.

Ўзбек тилида: 19.00 — «ЁШЛИК» студияси кўрсатади, 19.40— «АХБОРОТ». 20.10 — Телеочерк, 20.25 — Тошкент — дўстлик шаҳри. 21.45 — Телетеатр: У. Исмоилов. «Зафар». 24.00 — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — Москва кўрсатувлари.

18.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 20.00 — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Душанба кўрсатади.

24 ФЕВРАЛЬ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Тошкент кўрсатади.

Рус тилида: 18.00 — Телеянгиликлар, 18.15 — Телефильм, 18.30 — Олмалиқ рух заводи — умумхалқ қурилиши. 18.50 — «Актёрлар ва роллар». Тўғон Режаматов.

Ўзбек тилида: 20.00 — Телеянгиликлар, 20.15 — «Шарқ юлдузи» журнали саҳифаларида. 20.45 — КИНОЛЕНИННОМА. 21.50 — «Биринчи қиз» (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 20.00 — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Тошкент кўрсатувлари.

25 ФЕВРАЛЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Тошкент кўрсатади. 18.00 — Телеянгиликлар.

Ўзбек тилида: 18.10 — «БОЙЧЕЧАК». 18.40 — Ленинча меҳнат вахтасида. 18.50 — Созанда-мураббий Аҳмад Одилов. 20.00 — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Тошкент кўрсатувлари. 18.00 — Мультфильм. 18.10 — «Звезда Востока» журнали студиямиз меҳмони. 18.50 — КИНОЛЕНИННОМА.

Ўзбек тилида: 20.00 — «Турмуш ва маданият» программаси. 20.50 — «ЁШЛИК» студияси кўрсатади. 21.30 — «Уликлар ва тириклар» (бадиий фильмнинг 1-серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Фрунзе кўрсатади.

26 ФЕВРАЛЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Тошкент кўрсатади. 18.00 — Ўсмирлар учун эшиттириш.

Рус тилида: 18.30 — Телеянгиликлар. 18.45 — Илмий-оммабоп фильм. 19.15 — Ишчи—фахрли ном.

Ўзбек тилида: 20.00 — Телеянгиликлар. 20.15 — Халқ контроли экрани. 20.40 — Афсона ва куйлар. 20.30 — Ленинизм — давримиз байроғи. 21.45 — «Улик мавсум» (бадиий фильмнинг биринчи серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Тошкент кўрсатади. 20.00 — Москва кўрсатувлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.30 — Тошкент кўрсатади.

27 ФЕВРАЛЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — Москва кўрсатувлари. 17.55 — Тошкент кўрсатади.

Рус тилида: 18.00 — Телеянгиликлар, 18.15 — «Ленин васиятларига содиқмиз», 18.45 — Ўзбекистон композиторларининг янги асарлари. 19.25 — «Н. К. Крупская» (ҳужжатли фильм).

Ўзбек тилида: 19.50 — «Ўзбекфильм — юбилей йилида», 21.00— Телеянгиликлар, 21.15 — Миллионлар ленинча университети. 21.30 — «ОЛТИН ВОДИЙ», 22.20— «Улик мавсум» (2-серияси).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 20.00 — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Тошкент кўрсатади.

28 ФЕВРАЛЬ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Тошкент кўрсатади.

Ўзбек тилида: 10.00 — «ХУШ ВАҚТ БЎЛИНГ» (музикали дам олиш программаси). 10.40 — «Улмас гарнизон». (бадиий фильм). 12.00 — Москва кўрсатади.

16.55 — Тошкент кўрсатади. 17.00 — Телеянгиликлар.

Ўзбек тилида: 17.15 — Қўғирчоқ фильм. 17.40 — Телефильм, 18.50 — Совет—Афғон дўстлигининг 49 йиллиги. 19.10 — Телеянгиликлар. 19.20 — Н. Неъматов куйлайди. 20.00 — Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 15.45 — Москва кўрсатади.

20.00 — Тошкент кўрсатади. 20.20 — «Физкультура ва спорт». 21.40 — «Рақкоса хиром этганда». Севилья Тангуриева. 22.30 — «Уликлар ва тириклар» (бадиий фильмнинг 2-серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Душанба кўрсатади.

1 МАРТ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Тошкент кўрсатади. 10.00 — Гимнастика

Рус тилида: 10.20 — Болалар учун телефильм. 10.35 — Музикали минутлар. 11.10 — «Мақтанчоқ мушукнинг саргузашти» (қўғирчоқ фильм).

Ўзбек тилида: 12.00 — «Биз — Ильич набиралари». 13.00 — Буни ҳамма билиши керак.

17.00 — Тошкент кўрсатади. 18.00 — «АХБОРОТ». 18.30 — «Опа» (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 21.10 — «ХУШ ВАҚТ БЎЛИНГ» (такрорий кўрсатув). 20.50 — «АХБОРОТ». 21.20— «Оламга саёҳат» (киноэшиттириш). 22.20 — Мақом кечаси.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 12.00 — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — Фрунзе кўрсатади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана. Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кў часи № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт —331216. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка —337343. Корректура — 337182. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85, Бухоро 3—31— 42, Қарши —38—42, Нукус —42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Урганч 34—55, Гулистон —22—09.

№ Г — 43. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Р. 02273.